

Република Србија
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1479/2-10-01/2019

Датум: 02.04.2019. године

БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ
О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА ЗА 2018. ГОДИНУ

Намерно остављена празна страница.

Садржај

Страна

1	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ	7
2	ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА И ДРУГИ ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ	14
3	САРАДЊА ИНСТИТУТА СА РЕЛЕВАНТНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ	24
4	МЕЂУНАРОДНА АКТИВНОСТ ИНСТИТУТА У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ	26
5	ПРОМОЦИЈА СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ И ПРИМЕНЕ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА	31
6	ПРОДАЈА СТАНДАРДА И ИНФОРМАЦИЈА О СТАНДАРДИМА	40
7	РЕАЛИЗАЦИЈА ЕДУКАТИВНИХ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ	41
8	СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАџМЕНТА И ОСОБА	42
9	РАЗВОЈ И ПРИМЕНА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ	44
10	ПОСЛОВИ ПОДРШКЕ И ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ	45
11	РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА	49
12	ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ	53
13	ЗАКЉУЧАК	54

Намерно остављена празна страница.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Делатност Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) утврђена је Законом о стандардизацији („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 46/15), Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статутом Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, бр. 29/2017). Према тим документима, делатност Института обухвата (1) послове доношења, објављивања, преиспитивања и повлачења српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове у вези са стандардима и стандардизацијом; (2) пружање стручне помоћи за примену односно испуњавање захтева српских стандарда и (3) послове сертификације производа, система менаџмента и особа. Овај извештај изложен је у тринаест одељака. У првом одељку дати су основни подаци о Институту са стањем на крају 2018. године. У другом одељку дати су релевантни подаци о реализацији редовних и ванредних активности у вези са основном делатношћу Института. Трећи одељак садржи информације о реализацији сарадње Института са релевантним организацијама на националном нивоу, четврти о реализацији међународних активности Института у области стандардизације, пети о реализацији активности на промоцији стандардизације и примене стандарда и сродних докумената, шести о продаји стандарда и информација о стандардима, у седмом је дата реализација едукативних активности у области стандардизације, у осмом реализација активности у вези са сертификацијом производа, система менаџмента и особа, у деветом је дата реализација активности на развоју и примени националног знака усаглашености, у десетом је приказана реализација осталих послова и ванредних активности у области стандардизације, у једанаестом је приказана реализација финансијског плана у посматраном периоду (подаци о оствареним приходима и расходима, укључујући одобрена и утрошена средства из буџета Републике Србије, као и стање средстава на рачунима Института на дан 31. децембра 2018. године), у дванаестом су наведени проблеми у реализацији програма рада и мере које се предлажу за њихово решавање, а у тринаестом је дат закључак. У складу са чланом 29. став 1. тачка 3) Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 54. став 1. тачка 2) Статута Института, годишњи извештај о реализацији годишњег програма рада Института усваја Управни одбор. Овај извештај је разматран и усвојен на 128. седници Управног одбора, која је одржана 02. априла 2019. године.

Према члану 67. тачка 14) Статута Института, директор Института дужан је да извештај о реализацији Програма рада који је усвојио Управни одбор достави надлежном министарству. Овај извештај достављен је Министарству привреде _____ године.

Намерно остављена празна страница.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09 и 46/15), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 29/2017), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр. 5-1208-00.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 29/2017), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 17. марта 2017. године („Службени гласник РС”, број 26/2017).

1.2 ДЕЛАТНОСТ

Делатност Института утврђена је чланом 7. Закона о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09 и 46/15), односно чланом 6. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 10. Статута. Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове који су повезани са стандардима и стандардизацијом. У складу са Законом о изменама и допунама Закона о стандардизацији, Институт се бави и пословима стручне помоћи за примену српских стандарда, као и пословима сертификације.

1.3 МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Као национална организација за стандардизацију, Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународна организација за стандардизацију (ISO) – пуноправни члан од 1950. године.
- Међународна електротехничка комисија (IEC) – пуноправни члан од 1950. године.
- Европски комитет за стандардизацију (CEN) – пуноправни члан од 2017. године.
- Европски комитет за електротехничку стандардизацију (CENELEC) – пуноправни члан од 2017. године.
- Међународни IEC систем за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme) - пуноправни члан од 1985. године.

Пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC је један од услова за придруживање Републике Србије Европској унији (EY).

Институт је 21. јуна 2011. године потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за телекомуникационе стандарде (ETSI) и у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Институт учествује у раду или прати рад других међународних организација које се баве питањима стандардизације, и то Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

1.4 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту, који доноси директор Института уз прибављену сагласност Управног одбора. Важећи правилник донет је 22. марта 2018. године (бр. 1003/6-51-02/2018), а његова примена почела је 30. марта 2018. године. Правилник је усаглашен са Законом о запосленима у јавним службама и Уредбом о каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

- Сектору за опште области стандардизације,
- Сектору за електротехничку стандардизацију и информациони систем,
- Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност и
- Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг,

и у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора.

Ван састава сектора образује се организациона јединица Сертификационо тело, која има исти статус и третман као одељење.

Послове из делокруга Института који су по својој природи специфични и за које су потребни посебна стручност, самосталност и креативност у раду обавља један самостални извршилац ван сектора, одељења и других организационих јединица, и то саветник за техничко-методолошка питања стандардизације.

1.5 КАДРОВИ

Програмом рада Института за стандардизацију Србије за 2018. годину предвиђена су средства за плате и социјалне доприносе на терет послодавца за 61 извршиоца, и то за: 46 са високом школском спремом (ВСС), укључујући три са магистратуром, два са вишом школском спремом (ВШС) и 13 са средњом стручном спремом. На дан 31. децембра 2018. године, Институт је имао 62 запослена, укључујући и директора, од чега је 58 запослених на неодређено време и четворо запослених на одређено време. Последњом важећом Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 61/2017... 102/2018) Институту за стандардизацију Србије утврђен је 61 запослени на неодређено време за 2018. годину.

Табела 1.1 – Профили запослених са високом стручном спремом
(стање 31. децембра 2018. године)

Табела 1.1 – Профили запослених са високом стручном спремом	Број запослених
Машински факултет	3
Електротехнички факултет	7
Пољопривредни факултет	5
Технолошко-металуршки факултет	6
Хемијски факултет	2
Стоматолошки факултет	1
Филолошки факултет	6
Грађевински факултет	2
Саобраћајни факултет	2
Правни факултет	2
Економски факултет	4
Факултет уметности	1
Факултет организационих наука	1
Факултет за медије и комуникације	1
Факултет за пословне студије	1
Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије	1
Факултет ветринарске медицине	1
УКУПНО:	46

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђена су 52 радна места на која се распоређује укупно 61 запослени. Дана 30. јуна 2018. године у Институту је било 56 запослених на неодређено време и петоро запослених на одређено време. Програмом рада Института за 2018. годину предвиђено је да у Институту буде запослен 61 извршилац. На одређено време током 2018. године ангажовано је укупно пет извршилаца, од којих су два извршиоца ангажована у Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг (у циљу обављања редовних послова и обезбеђивања континуитета у раду а други ради замене одсутне запослене), један извршилац у Сектору за електротехничку стандардизацију и информациони систем (у циљу обављања редовних послова и обезбеђивања континуитета у раду), један извршилац у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност (ради замене запослене која се налази на боловању) и један извршилац у Сектору за опште области стандардизације (у својству приправника, за којег је прибављена сагласност за ново запошљавање).

У току 2018. године једном запосленом, распоређеном на радном месту Самосталног саветника за међународну сарадњу - координатору у Одељењу за међународну сарадњу, информисање и пружање стручне помоћи, је споразумно престао радни однос. До краја 2018. године на неодређено време су примљена четири извршиоца и то: један извршилац у Одељењу за међународну сарадњу, један извршилац у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде, један извршилац у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије а за која је Институт прибавио потребне сагласности, а на радно место Саветника за техничко методолошка питања стандардизације, запослен је, након закључивања споразума о преузимању, један извршилац.

На дан 31. децембра 2018. године Институт је имао укупно 62 запослена којима се исплаћују зараде, од чега је 58 запослених на неодређено време и четири на одређено (3 на замени привремено одсутних запослених и 1 због повећаног обима посла). Од 58 запослених на неодређено време, 44 је са високом стручном спремом (укључујући 3 магистра наука), 2 са вишом и 12 са средњом стручном спремом.

1.6 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

Учлањење у Институт је добровољно. Члан Института може постати привредно друштво, предузеће, друго правно лице или предузетник који су основани по прописима Републике Србије, као и физичко лице које је држављанин Републике Србије (у даљем тексту: заинтересоване стране). Чланство у Институту се не може преносити или преузимати. У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

На дан 31. децембра 2018. године Институт је имао 73 редовна члана +3 представника оснивача.

Права и обавезе чланова Института, као и друга питања у вези са чланством, ближе се уређују Статутом и Правилником о чланству у Институту.

1.7 ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Органи Института су: Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор и директор (сл. 1.2). Скупштина је највиши орган Института. Њу чине представници оснивача (укупно пет) и чланови Института. Прва (конститутивна) седница Скупштине одржана је 18. јуна 2007. године. У складу са Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института, овогодишња редовна седница Скупштине одржана је 26. априла, а друга 29. новембра 2018. године.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара оснивачу. Управни одбор има председника и четири члана (Члан 28. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Сл.гласник РС”, бр. 93/15 и 27/16). Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач. Мандат председника и чланова Управног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања.

Први састав Управног одбора, у којем је било седам чланова, именован је решењем оснивача (Владе) од 13. децембра 2007. године.

Сл. 1.2 – Шематски приказ органа и техничких радних тела Института

Доношењем Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Сл. гласник РС”, бр. 93/15 и 27/16), која у члану 28. предвиђа да Управни одбор има председника и четири члана које именује и разрешава оснивач (од тога: два члана управног одбора предлаже надлежно министарство, два члана управног одбора предлаже скупштина Института из редова чланова Института, док се један члан управног одбора предлаже се из реда запослених у Институту), смањен је број чланова Управног одбора.

Ради усклађивања са наведеном одредбом, Влада Републике Србије је донела Решење о разрешењу председника и чланова Управног одбора Института за стандардизацију Србије (24 бр 119-3885/2016 од 08.04.2016. године, „Сл.гласник РС”. бр. 36/2016) и Решење о именовању вршилаца дужности председника и чланова Управног одбора Института за стандардизацију Србије (24 бр 119-3887/2016 од 08.04.2016. године, „Сл.гласник РС”. бр. 36/2016). Решењем Владе Републике Србије, 24 бр. 119-3001/2018 од 05.04.2018 године, разрешени су вршиоци дужности председника и чланова Управног одбора Института за стандардизацију Србије и именован је нови сазив Управног одбора Института за стандардизацију Србије на период од четири године. Конститутивна седница новог сазива Управног одбора одржана је 10. маја 2018. године.

Управни одбор је у 2018. години одржао 16 седница, и то: 10. јануара (109. седница), 25. јануара (110. седница), 26. фебруара (111. седница), у периоду од 01. до 02. марта (112. седница), у периоду од 21. до 22. марта (113. седница), 10. априла (114. седница), 10. маја (115. седница), 05. јуна (116. седница), у периоду од 02. до 06. јула (117. седница), 08. августа (118. седница), 06. септембра (119. седница), 30. децембра (120. седница), у периоду од 06. до 07. децембра (121. седница), 16. новембра (122. седница), 14. децембра (123. седница), у периоду од 25. до 27. децембра (124. седница).

Влада РС је решењем 24 број 119-12937/2015 од 01.12.2015. године („Сл.гласник РС”, број 99/2015) разрешила директора Института због истека мандата и истовремено именовала за в.д. директора Института дотадашњег руководиоца Сектора за заједничке послове (решење 24 број 119-12938/2015 од 01.12.2015. године („Сл.гласник РС”, број 99/2015). Управни одбор је 02. августа 2018. године спровео јавни конкурс за избор директора Института и Влади доставио предлог за именовање. Влада Републике Србије, донела је Решење о разрешењу вршиоца дужности директора Института 24 бр: 119-11-925/2018 од 27.12.2018. године и Решење о именовању директора Института, Татјане Бојанић, 24 бр: 119-11-926/2018 од 27.12.2018. године.

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара Скупштини Института. Надзорни одбор има председника и два члана. Председника и чланове Надзорног одбора именује и разрешава оснивач. Надзорни одбор именован је решењем Владе 24 број 119-6349/2011 од 18. августа 2011. године („Службени гласник РС”, бр. 62/11). Прва, конститутивна седница Надзорног одбора одржана је 21. октобра 2011. године. Решењима Владе Републике Србије, 24 бр. 119-1436/2018 и 24 бр. 119-1437/2018 од 14.02.2018. године разрешени су дужности председник и чланови Надзорног одбора Института за стандардизацију Србије и именован је нови сазив Надзорног одбора Института за стандардизацију Србије на период од четири године. Конститутивна седница новог сазива Надзорног одбора одржана је 10. маја 2018. године. Надзорни одбор је у 2018. години одржао укупно четири седнице, од чега је први сазив Надзорног одбора је одржао две седнице и то: 29. јануара 2018. године (39. седница), 19. фебруара (40. седница); а нови сазив Надзорног одбора је одржао две седнице, и то: 10. маја (41. седница) и 02. новембра (42. седница).

1.8 СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА

Стручна тела Института су стручни савети и комисије за стандарде и сродне документе. У Институту постоје два стручна савета: Стручни савет за опште области стандардизације и Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација. Стручни савети су образовани релевантним одлукама Управног одбора.

У 2018. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је укупно четири редовне седнице, од којих су три „лицем у лице” и то: 22. фебруара, 22. маја и 1. октобра, а једну дописним путем у периоду од 18-24. децембра 2018. године. Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација одржао је такође четири редовне седнице, и то: 23. фебруара, 18. маја, 2. октобра и (дописна седница) 18.-21 децембра 2018. године.

Комисије за стандарде су основна техничка радна тела. Према стању регистра комисија за стандарде и сродне документе, у 2018. години у Институту било је укупно 162 комисије, од којих 120 у општим областима стандардизације и 42 у областима електротехнике, телекомуникација и информационих технологија, које су одржале укупно 276 састанака.

1.9 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона о стандардизацији, односно члану 7. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- из прихода које оствари наплатом чланарина;
- продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- из прихода које оствари продајом услуга;
- из буџета Републике Србије;
- из других извора, у складу са законом.

1.10 МИСИЈА, ВИЗИЈА, ЦИЉЕВИ И СТРАТЕГИЈА ИНСТИТУТА

Мисија¹⁾

Мисија Института је да обезбеђује Републици Србији, заинтересованим странама, члановима Института и целокупној јавности српске стандарде усаглашене са међународним и европским стандардима и могућност да равноправно учествују у међународној и европској стандардизацији доносећи националне стандарде и поштујући међународно и европски признате принципе стандардизације.

Визија²⁾

Стратегијом унапређења система инфраструктуре квалитета у Републици Србији за период 2015–2020. године („Службени гласник РС”, бр. 93/2015) утврђена је визија према којој систем инфраструктуре квалитета у Републици Србији треба да постане високоразвијен, уравнотежен, ефикасан, ефективан и међународно признат јер представља значајну подршку конкурентности домаће привреде, као и да кључни учесници у том систему постану регионални лидери у областима метрологије, стандардизације, акредитације и оцењивања усаглашености. У складу с тим, визија Института је да у међународним, европским и регионалним оквирима буде препознат као национална организација за стандардизацију која управља српским системом стандардизације на начин на који се то чини у земљама ЕУ и другим развијеним земљама.

Циљеви

У складу са Стратегијом унапређења система инфраструктуре квалитета у Републици Србији за период 2015–2020. године („Службени гласник РС”, бр. 93/2015), стратешка улога Института је да, у оквиру ефикасног и ефективног националног система стандардизације, својом компетентношћу, професионалношћу и изврсношћу публикација и услуга, благовремено испуњава потребе свих заинтересованих страна. Ради остварења општих циљева националног система инфраструктуре квалитета у области стандардизације, појединачни циљеви Института у периоду од 2015. до 2020. године су:

1. одржавање пуноправног чланства Института у међународним организацијама за стандардизацију и стицање пуноправног чланства у релевантним европским организацијама за стандардизацију, као и активно учешће у њиховом раду и креирању политике стандардизације;
2. подизање нивоа свести свих заинтересованих страна и јавности о важности стандардизације и користима примене стандарда у пракси;
3. активно укључивање што већег броја заинтересованих страна, нарочито МСП у рад комисија за доношење стандарда;
4. обезбеђење превођења приоритетних европских стандарда на српски језик;
5. увођење нових услуга и повећање ефикасности у пружању свих услуга Института.

Стратешка оријентација³⁾

У остваривању својих циљева Институт ће:

- интензивно радити на преузимању првенствено европских стандарда (EN⁴⁾) и сродних докумената; уколико за поједине предмете стандардизације они не постоје и не предстоји њихово доношење, преузимаће међународне стандарде и сродне документе, а тек уколико ни они не постоје и не предстоји њихово доношење, развијаће изворне српске стандарде и сродне документе или ће преузимати националне стандарде других земаља;

¹⁾ Друштвена улога Института.

²⁾ Представа о томе шта Институт жели да оствари.

³⁾ Скуп метода и средстава за остварење визије Института.

⁴⁾ Скраћеница која потиче од француског термина *Européen Norm* (европски стандард).

- при преузимању европских стандарда и сродних докумената приоритет ће имати преузимање хармонизованих стандарда и хармонизационих докумената (HD⁵⁾), јер они садрже техничке појединости помоћу којих се на најрационалнији начин могу испунити основни захтеви европских директива „новог приступа”, а при утврђивању приоритета Институт ће имати у виду првенствено европске директиве које су транспоноване у домаће техничке прописе, као и оне чије транспоноване је у припреми;
- кад год је могуће, европски, односно међународни стандарди и сродни документи, биће преузимани превођењем на српски језик, а уколико се то не буде могло остварити у разумном року, биће преузимани на једном од службених језика европских организација за стандардизацију, по правилу на енглеском језику;
- интезивно ће радити на унапређењу нових услуга као што су сертификација система менаџмента и национални знак усаглашености, пружање стручне помоћи у примени српских стандарда кроз обуку сопствених кадрова, праћења и анализе тржишта, развоју и успостављању неопходних докумената, као и поштовањем свих тржишних принципа пословања;

2 ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА И ДРУГИ ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

2.1 УОПШТЕ О ДОНОШЕЊУ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2018. године Институт је објавио 31.649 српских стандарда и сродних докумената којима су преузети одговарајући европски стандарди (EN), односно европски сродни документи, и то: 22.078 публикација које је објавио CEN у неелектротехничким областима, 8.740 публикације које је објавио CENELEC у електротехничким областима и 834 публикација које је објавио ETSI у области телекомуникација. Према последњем тромесечном извештају Менаџмент-центра CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, који се односи на четврти квартал 2018. године, до 31. децембра 2018. године Институт је преузео и објавио као српске стандарде око 99,5 % европских стандарда – укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући њихове исправке (коригендуме) – за које је истекао последњи рок за објављивање на националном нивоу (dop).

2.2 РЕДОВНА АКТИВНОСТ: Доношење српских стандарда и сродних докумената

Од 1. јануара 2017. године, од када је званично Институт постао пуноправни члан европских организација за стандардизацију, најважније активности у области стандардизације биле су усмерене на прилагођавање Института новим обавезама које проистичу из пуноправног чланства.

Одмах почетком године предузете су све организационе и техничке активности, како би стручњаци из комисија за стандарде и сродне документе могли активно да учествују у развоју европских стандарда, давању примедби/коментара на текстове радних докумената и исказивању националног става, односно гласању на те документе.

⁵⁾ Скраћеница која потиче од енглеског термина *Harmonization Document* (хармонизациони документ). Хармонизационе документе објављује само CENELEC и они имају исти статус као европски електротехнички стандарди.

**Табела 2.0 – Преглед чланова комисија за стандарде и сродне документе
Института који учествују у раду радних тела европских
и међународних организација за стандардизацију**

	Ознака KS	Назив организације	Ознака европског одн. међународног радног тела
Одељење за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије			
1.	KS N010	Институт Никола Тесла, Београд	IEC/ 10 (MT 38)
2.	KS N032	ЕТИБ, Београд	IEC/TC 32/SC 32B (MT8, MT9, PT7)
3.	KS N057	Power Automataion Consulting, Београд	IEC/TC 57
4.	KS N061	Даикин, Београд	IEC/TC 61/SC 61D
5.	KS N210	РАТЕЛ	CLC/TC 210
Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај			
6.	KS U250-1,8	ДНЕЦ д.о.о	CEN/TC 250/SC 8/WG 1
7.	KS U125	Потисје Кањижа, Институт ИМС, Полет цреп НЕХЕ група,	CEN/TC 128/SC 3
8.	KS U346	Централни институт за конзервацију, Александра Николић	CEN/TC 346/WG 11,
9.	KS M199	Светлост театар доо	CEN/TC 433
10.	KS A331	РАТЕЛ	CEN/TC 331
11.	KS U125	Институт ИМС,	CEN/TC 125/WG 1
12.	KS M199	ИСС	CEN/TC 114 Париз, 19. - 20.09.2018.
13.	KS U125	Институт ИМС, ИСС	CEN/TC 125, web конференција, 05.11.2018.
Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде			
14.	KS H147	Природно-математички факултет Нови Сад	CEN/TC 230
15.	KS A292	Факултет безбедности, Београд	ISO/TC 292
16.	KS E275	СП ЛАБОРАТОРИЈА а.д. Чланица VICTORIA GROUP	CEN/TC 275
17.	KS B336	Институт за путеве	CEN/TC 254
18.	KS B028-2	НИС	CEN/TC 19/WG 21 и WG 24 CEN/TC 441

Комисије за стандарде и сродне документе су се придржавале рокова и фаза у паралелној изради и гласању на радне документе европских стандарда у техничким комитетима које те комисије прате, и то посебно у фази успостављања пројеката европских стандарда, фази јавне расправе (40.20 – Public enquire) и фази завршног гласања (50.20 – Formal vote). Такође треба нагласити да су српски експерти у значајној мери достављали коментаре/примедбе на текстове радних докумената CEN-а, које су у највећој мери и прихваћене, што је једна од значајних предности пуноправног чланства Института у европским организацијама за стандардизацију.

Радна документа европских и међународних стандарда, гласачки листови за гласање на та документа као и радни материјал за седнице комисија за стандарде су била доступна само за чланове комисија преко заштићеног подручја на интернет-страници Института. У том смислу је и израђен документ QU.02, *Упутство за чланове комисија за приступ радним документима и гласање на европске документа*.

Такође, именовани представници Института – секретари стручних савета учествовали су у раду техничких одбора CEN-а и CENELEC-а и на тај начин обезбеђивали и координисали управљање техничким стандардизацијским активностима на националном и европском нивоу. На састанцима техничких одбора разматрана су питања као што су предлози за оснивање нових европских техничких комитета, предлози за измене појединих одредаба интерних правила стандардизације, цитирање стандарда у службеном листу ЕУ, преиспитивање докумената CEN-а, предлози за поступања у складу са процедуром Виљамура (за CENELEC) и друга питања.

У 2018. години Институт је објавио 1.863 српска стандарда и сродна документа, а истовремено је повукао 1.467 српских стандарда и сродних докумената. Од 1.863 објављена стандарда и сродна документа, 158 је објављено на српском, а 1.705 на енглеском језику.

Од 158 објављених стандарда и сродних докумената на српском језику, 10 је било изворних српских стандарда, а 148 стандарда и сродних докумената настало је преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом превођења.

Од 1.705 објављених стандарда и сродних докумената на енглеском језику (односно 1.673 са 32 исправке страних стандарда), 87 стандарда и сродних докумената је настало преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом прештампавања, а 1.618 методом проглашавања.

Осим тога, у 2018. години је израђено укупно 1.191 нацрт стандарда и 2.009 дефинитивна текста нацрта стандарда.

Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2018. години дат је у табели 2.1, а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.2.

У 2018. години, на српском и енглеском језику, преузета су укупно 1.472 европска стандарда и сродна документа.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2018. години, 150 комисија за стандарде одржала је укупно 276 састанака.

Табела 2.1 – Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2018. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	239	174	918	1 017	1 157	1 191
Дефинитивни текст нацрта стандард	245	165	1374	1 644	1 619	2 009
Стандард	249	158	1335	1 705	1 584	1 863 ¹⁾
¹⁾ На укупан број је додато 32 исправке.						

На основу свега наведеног, може се закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину остварен и пребачен у укупном броју и броју реализованих српских стандарда на енглеском језику у свим фазама.

Проблем представља реализација плана доношења српских стандарда на српском језику, имајући у виду да је ова делатност означена као приоритетна, а реализована је у обиму од 64% у односу на план.

На чињеницу да није испуњен план доношења српских стандарда на српском језику делом је утицало то што комисије за стандарде нису израдиле планиран број превода. Поред тога, један број запослених био је ангажован на изради неауторизованих превода еврокодова, чији се преводи сада достављају уз купљене стандарде, а у 2018. години их је објављено 37, што значи да је Институт израдио све преводе еврокодова. Мањи број стандарда налази се у разним фазама објављивања и биће објављени током прве половине 2019. године. У 2019. години биће интензивирани активности на изради превода.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

Из општих области стандардизације, у 2018. години израђено је 687 нацрта и 1.153 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је 1.190 стандарда и сродних докумената. У области *металургије, машинства, грађевинарства и саобраћаја* израђено је 354 нацрта и 596 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављено је 588 стандарда и сродних докумената.

У области *хемијских технологија, пољопривреде, шумарства, безбедности, животне средине и општих стандарда* израђено је 333 нацрта и 519 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је 570 стандарда и сродна документа. Такође, из области терминологије и библиотекарства објављено је 32 стандарда и израђено је 38 дефинитивна текста нацрта стандарда.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2018. години, 112 комисија за стандарде у општим областима стандардизације одржало је укупно 204 састанака.

Од укупно 755 техничких радних тела ISO-а (247 техничких комитета и 508 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „P” члана (енгл. *participant*) у 54 тела, односно статус „O” члана (енгл. *observer*) у 433 тела ISO-а. Испуњавајући своје обавезе „P” члана, у 2018. години комисије за стандарде гласале су на 319 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/CD, ISO/DIS, ISO/FDIS, ISO/SR).

Табела 2.2 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2018. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Број донесених српских стандарда и сродних докумената			Број повучених српских стандарда и сродних докумената
		На српском	На енглеском	Укупно	
Јануар	720/37-51-02/2018 од 31. јануара 2018. год..	13	28	41	116
Фебруар	1313/43-51-02/2018 од 28. фебруара 2018. год.	18	75	93	195
Март	1814/40-51-02/2018 од 26. марта 2018. год.	11	120	131	89
Април	1986/2-51-02/2018 од 5. априла 2018. год.	1	0	1	1
	2232/2-51-02/2018 од 20. априла 2018. год.	0	0	0	1
	2308/38-51-02/2018 од 30. априла 2018. год.	10	108	118	53
Мај	2657/50-51-02/2018 од 31. маја 2018. год.	19	125	144	131
Јун	5253/38-51-02/2018 од 25. јуна 2018. год.	7	116	123	52
	5277/19-51-02/2018 од 28. јуна 2018. год.	0	98	98	51
Јул	5637/51-51-02/2018 од 31. јула 2018. год.	17	138	155	151
Август	5948/50-51-02/2018 од 31. августа 2018. год.	6	195	201	106
Септембар	6236/33-51-02/2018 од 24. септембра 2018.	11	140	151	91
Октобар	6658/51-51-02/2018 од 31. октобра 2018. год.	15	194	209	108
Новембар	7069/46-51-02/2018 од 30. новембра 2018. год.	9	90	99	108
Децембар	7283/73-51-02/2018 од 17. децембра 2018. год.	19	277	296	213
	7366/4-51-02/2018 од 25. децембра 2018. год.	2	1	3	1
Укупно		158	1.705	1.863	1.467

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У областима *електротехнике, телекомуникација и информационих технологија*, у 2018. године израђено је 504 нацрта и 656 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављена су 692 стандарда и сродна документа.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2018. години 35 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржало је укупно 64 састанака.

Испуњавајући своје обавезе на међународном плану, у 2018. години гласано је на укупно 169 докумената, које су припремила 24 техничка комитета и поткомитета Међународне електротехничке комисије (IEC) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „Р” члана, тј. учесника (енгл. *participant*). Од укупно 203 техничка радна тела IEC-а (104 техничка комитета и 99 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „Р”

члана у 24 тела, односно статус „О” члана (енгл. *observer*), тј. посматрача у 122 тела, док се за свој статус у 57 тела ИЕС-а нису изјаснили.

На основу предлога за израду српских стандарда које су доставила министарства релевантна за спровођење техничких прописа чије је доношење предвиђено у 2018. години, Институт је у 2018. године предузео следеће активности:

- Од добијених 38 превода европских хармонизованих стандарда у општим областима стандардизације, укупно 34 стандарда је преведено на српски језик до краја 2018. године док ће се на остала четири радити у 2019. години У области електротехнике Министарство привреде је за 2018. годину доставило захтеве за доношење 5 стандарда и сродних докумената на српском језику. Четири стандарда се налазе у фази нацрта комисије а један стандард је у фази предлога,
- Од три стандарда које је предложило Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре на енглеском језику, сва три су објављена. Од 5 стандарда предложених на српском језику сви су у фази предлога,
- Од два стандарда које је предложило Министарство рударства и енергетике на српском језику, један стандард је у фази нацрта комисије а један у фази предлога,
- Од 85 стандарда које је предложило Министарство одбране на енглеском језику, 83 је донето на енглеском, а 2 на српском,
- Од 10 стандарда које је предложило Министарство унутрашњих послова на енглеском језику, 8 стандарда је објављено, а два су у фази дефинитивног текста нацрта,
- Један стандард који је предложило Министарство здравља је објављен.

Такође, од привредних субјекта који су доставили своје предлоге Институту да се у национални систем стандардизације преузме одређен број стандарда, у 2018. години извршено је следеће:

- за 5 међународних стандарда које је предложио SGS, сви су објављени као српски стандарди на енглеском језику. Један стандард на српском језику је на крају 2018. године у фази нацрта (за чије преводње је SGS обезбедио средстава), а други стандард ће бити објављен у 2019. години, јер ће се вршити превод новог издања међународног стандарда,
- Од 9 стандарда које је предложио NIS на енглеском језику, 6 је објављено, 1 је у фази дефинитивног текста нацрта, а 2 су у фази предлога. Од 2 стандарда предложених на српском језику, 1 је објављен, а један је у фази нацрта комисије.
- један изворни стандард је у фази нацрта комисије који је тражио Секретаријат за саобраћај,
- од два стандарда које је тражио ЈКП Београдске електране на српском језику, један је у фази нацрта, а један у фази предлога,
- Од 6 стандарда које је предложио МД Пројект Институт ДОО Ниш на српском језику, 2 су у фази нацрта комисије, а 4 су у фази пројекта,
- Од 9 стандарда које је предложио HBIS GROUP Serbia Iron & Steel на српском језику, 3 су у фази дефинитивног текста нацрта, 3 су у фази нацрта, а 3 у фази пројекта
- од 2 стандарда чији предлог је поднео Трајал, оба су у фази нацрта комисије.

2.3 РЕДОВНА АКТИВНОСТ: Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

Да би се обезбедила релевантност и актуелност српских стандарда, комисије за стандарде и сродне документе су у 2018. години, у поступку редовног преиспитивања стандарда, повукле су укупно 1.467 стандарда.

2.4 РЕДОВНА АКТИВНОСТ: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената је једна од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа (судова). У 2018. години Институт је издао 31 тумачење у вези са српским стандардима и то 26 у општим областима и 5 у електротехничким областима стандардизације.

2.5 РЕДОВНА АКТИВНОСТ: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину

Годишњи план за 2019. годину израђен је на основу предлога за трогодишњи план доношења стандарда, чије су активности започете у марту 2018. године припремом предлога Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за период од 2019. до 2021. Институту су достављена укупно 74 предлога министарстава и осталих заинтересованих страна које су релевантне комисије за стандарде анализирали и прихваћене предлоге унеле у план доношења српских стандарда за 2019. годину. Позвана министарства доставила су Институту своје предлоге за израду српских стандарда у 2019. години који су релевантни за имплементацију техничких прописа, и то: Министарство заштите животне средине, Министарство одбране и Министарство рударства и енергетике.

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину планирано је доношење 659 српских стандарда којим се преузимају хармонизовани европски стандарди, чијом применом се остварује претпостављена усаглашеност са основним захтевима европских директива. Поред тога, у току 2019. године преузимаће се сви новообјављени хармонизовани стандарди и то у роковима које дефинишу европске организације за стандардизацију.

Пошто је Институт до 31. децембра 2018. године преузео више од 99,5 % свих важећих европских стандарда, Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину, као и за сваку наредну годину после ње, биће предвиђено доношење око 1.500 српских стандарда који су идентични одговарајућим европским, јер је то просечан број стандарда које CEN и CENELEC укупно објаве у току једне године и који се морају преузети на националном нивоу у прописаним роковима. Другим речима, то значи да је рад свих комисија за стандарде у Институту синхронизован са радом одговарајућих техничких радних тела (комитета и поткомитета) европских организација за стандардизацију, тј. да ће европски стандарди и сродни европски документи бити преузимани као одговарајући српски документи у роковима које одређују CEN и CENELEC.

У 2019. години и наредним годинама Институт ће настојати да обезбеди што више финансијских средстава и ангажује сопствене ресурсе за превођење европских и/или међународних стандарда, и то оних који су већ преузети као српски стандарди на енглеском језику па их треба заменити издањима на српском језику, као и оних које намерава да преузме на српском језику. Тако ће Институт у 2019. години завршити рад на објављивању стандарда на српском језику за које су у претходном периоду преводе доставиле заинтересоване стране које су их израђивале за своје потребе (тзв. неауторизовани преводи), затим на онима за које је Министарство привреде обезбедило преводе и који су неопходни као подршка и олакшавање примене техничких прописа које је ово министарство објавило или намерава да објави. Значајну подршку објављивању стандарда на српском језику представљају и сопствени ресурси Института, односно софтвер за превођење Традос који запослени Института користе за превођење нових издања стандарда претходно објављених на српском језику.

Према члану 42. став 1. тачка 2) Статута Института за стандардизацију Србије, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената доноси Скупштина. Овај план објављује се на интернет страници Института.

Предлог плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину утврђен је на 120. седници Управног одбора Института, која је одржана 30.10.2018. године а постављен на интернет-страницу Института 6.11.2018. године.

2.5.1 Израда плана доношења српских стандарда и сродних докумената Института у складу са чланом 3. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумом у упутству CEN-CENELEC Guide 22:2018-01

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину планиран је рад на укупно 62 изворна српска стандарда у разним фазама израде, унетих на основу предлога појединих комисија за стандарде и других заинтересованих страна. У 2018. години Институт је објавио 10 изворних српских стандарда и сродних докумената. У исто време израђена су два дефинитивна текста нацрта стандарда и седам нацрта изворних стандарда. План је израђен у складу са чланом 3. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумима из CEN-CENELEC Guide 22:2018-01. Обавештење о Плану доношења српских стандарда за 2018. годину је достављено CEN- CENELEC Менаџмент центру у Бриселу. Такође, на основу Кодекса добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда, обавештење је достављено и заједничком информационом центру ISO-а и IEC-а у Женеви.

2.5.2 Израда годишњег извештаја за европске организације за стандардизацију, у складу са чланом 24. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумима у упутству CEN-CENELEC Guide 22:2018-01

Као пуноправни члан европских организација за стандардизацију, Институт има обавезу да сваке године припреми и Менаџмент-центру CEN-а и CENELEC-а у Бриселу достави извештај о активностима у вези са стандардизацијским активностима које се односе посебно на сектор микро, малих и средњих предузећа и које је предузимао у току претходне године, као и да тај извештај објави на својој интернет-страници.

У складу са правилима европских организација за стандардизацију, Институт је званично именовао особе које представљају Институт у радним групама CEN-а и CENELEC-а која се баве питањима сарадње са сектором ММСП, као и питањима која се односе на извршавање обавеза националних тела за стандарде које проистичу из Уредбе 1025/2012 и извештавају о томе. Извештаји европским организацијама за стандардизацију достављени су крајем јануара 2018. године и објављени на интернет-презентацији Института.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.6: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину

Каталог за 2018. годину садржи документа објављена у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2017. године. Иако је интересовање корисника услуга за оваквим каталогом из године у годину све мање (разлог томе је унапређена верзија интернет презентације Института која пружа последње информације у вези са српским стандардима), није занемарена потреба једног броја корисника који је заинтересован за ову публикацију.

Каталог за 2018. годину био је доступан корисницима у фебруару 2018. године. Као једна од погодности коју уживају, каталог се бесплатно доставља члановима Института, као и националним телима за стандардизацију са којима Институт размењује такве публикације.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.7: Ревизија и одржавање базе библиографских података о српским стандардима и сродним документима

База библиографских података о српским стандардима саставни је део система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима који обухвата и базу података о европским и међународним стандардима, базу података о комисијама за стандарде и члановима комисија за стандарде, базу података о купцима стандарда, базу података о вези српских стандарда и техничких прописа који се на њих позивају, термилошку базу, радна документа европских и међународних организација за стандардизацију, као и текстове објављених европских, међународних и српских стандарда.

У току 2018. године редовно је вршен унос и контрола података о објављеним, нацртима и дефинитивним текстовима нацрта стандарда и сродних докумената, унос података о продаји стандарда (предрачуни, рачуни, подаци о купцима), унос термина и дефиниција из објављених српских стандарда, унос података о техничким прописима који се позивају на српске стандарде, унос података о комисијама за стандарде и њиховим члановима, израда извештаја о праћењу реализације плана доношења стандарда, као и о продаји стандарда.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.8: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

У току 2018. године настављено је са уносом термина из преузетих термилошких стандарда објављених на српском језику у 2017. години.

Термилошка база обогачена је за 5.940 термина и садржи 23.443 термина, а њима су у овом периоду придружене и пратеће дефиниције на српском и енглеском језику које су такође јавно доступне на интернет-презентацији Института. Такође, као што је планирано, свим терминима у термилошкој бази придружена је и шира област стандардизације из које термин потиче (нпр. рударство и металургија, информационе технологије, саобраћај итд.), што је корисницима базе знатно олакшало претрагу.

Осим рада на домаћој термилошкој бази, у сарадњи са Сектором за електротехничку стандардизацију и информациони систем, запослени у Одељењу за издавачку делатност и преводње наставили су са термилошким обрадом и уносом термина за тзв. Електропедију, односно речник термина из области електротехнике који одржава Међународна електротехничка комисија (IEC).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.9: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и сродних докумената

Систем за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима садржи комплетне текстове објављених српских стандарда у PDF формату који су намењени продаји. Рестриктивним одређивањем улога и одговорности, односно права приступа тим документима, као и редовном израдом резервних копија комплетног система, обезбеђена је сигурност система и заштита од неовлашћеног умножавања и дистрибуције. У току 2018. године Институт је наставио процес одржавања и унапређења базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената, која Институту обезбеђује централизован приступ електронским публикацијама, што омогућава бољи надзор над њима и отклања, односно значајно смањује ризик од злоупотребе.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.10: Одржавање референтних збирки међународних, европских и српских стандарда и сродних докумената

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN). Комплетне збирке међународних, европских и српских стандарда доступне су у електронском облику, тј. или на компакт-дискovima, или као Word/PDF документа у систему за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, или on-line. Све референтне збирке су у 2018. години редовно одржаване и ажуриране.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.11: Развој и одржавање базе српских стандарда и њихове везе са прописима

У току 2018. године настављено је са даљим развојем и редовним ажурирањем базе техничких прописа и њихове повезаности са српским стандардима. То је подразумевало стално ангажовање запослених у Одељењу за правне, кадровске послове и финансије на праћењу прописа који се позивају на стандарде, као и Одељења за развој и одржавање информационог система на вршењу измена статуса техничких прописа који су повезани са српским стандардима, односно уклањање прописа стављених ван снаге, уношење података о прописима који су замењени новим и повезивање стандарда са прописима који се први пут уносе у базу.

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт је наставио са одржавањем архивске збирке важећих и неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.12: Одржавање базе података о комисијама за стандарде и њиховим члановима

У 2018. године база је редовно ажурирана подацима о новооснованим или обједињеним односно расформираним комисијама за стандарде. Тако су у базу унети подаци из 51 решења о комисијама за стандарде и ажурирани/додати подаци о 723 члана комисија за стандарде. У исто време, постојећи подаци о комисијама систематично су проверавани и исправљани, по потреби.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2.13: Превођење стандарда и других публикација

У 2018. години активности превођења биле су усмерене пре свега на подршку процесу доношења стандарда на српском језику. Тако је у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност завршено превођење следећих докумената:

- SRPS ISO 50001, *Систем менаџмента енергијом – Захтеви са упутством за коришћење*,
- дефинитивни текст новог издања стандарда ISO 22000, *Системи менаџмента безбедношћу хране – Захтеви за све организације у ланцу снабдевања*,
- измене стандарда SRPS ISO/IEC 27000, *Информационе технологије – Технике безбедности – Системи менаџмента безбедношћу информација – Преглед и речник*,
- SRPS EN 478, *Пластичне масе – Профили од поливинил-хлорида (PVC) – Одређивање изгледа после излагања на 150 °C*,
- SRPS EN 477, *Пластичне масе – Профили од поливинил-хлорида (PVC) – Одређивање отпорности профила на удар падајуће масе*,
- SRPS EN 479, *Пластичне масе – Профили од поливинил-хлорида (PVC) – Одређивање топлотне реверзибилности*.

- SRPS EN ISO 6873, *Стоматологија – Производи од гипса*,
- SRPS ISO/IEC 27005, *Информационе технологије – Технике безбедности – Менаџмент ризицима по безбедност информација*,
- SRPS ISO 21528-1:2017, *Микробиологија ланца хране – Хоризонтална метода за откривање и одређивање броја Enterobacteriaceae – Део 1: Откривање Enterobacteriaceae*,
- приручник, практична публикација од 220 страна „ISO 13485, Медицински уређаји – Практично упутство”, коју је објавила Међународна организација за стандардизацију ISO,
- промотивна брошура у вези са новим издањем стандарда ISO 13485.

Електронским издањима Института придружене су и нове збирке превода из области еврокодова. Наиме, као тематске збирке састављене од неауторизованих превода на српски језик и већ објављених стандарда на српском и енглеском језику објављене су електронске збирке: *Еврокод 1 – Дејства на конструкције*, *Еврокод 4 – Пројектовање спрегнутих конструкција од челика и бетона*, *Еврокод 7 – Геотехничко пројектовање*, *Еврокод 8 – Пројектовање сеизмички отпорних конструкција* и *Еврокод 9 – Пројектовање алуминијумских конструкција*.

Када је реч о тзв. неауторизованим преводима стандарда који су добијени од заинтересованих страна, у 2018. години објављено је 20 стандарда.

3 САРАДЊА ИНСТИТУТА СА РЕЛЕВАНТНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3.1: Учесће у изради техничких прописа и усклађивању домаћег техничког законодавства са техничким законодавством ЕУ

У 2018. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Представници Одељења за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај учествовали су:

- седницама Комисије за признавање важења иностраних исправа и знакова усаглашености, типа амбалаже, односно посуде под притиском или цистерне за транспорт опасне робе, које су одржане 28 пута у 2018. години – 1 представник;
- седницама Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о безбедности машина, које су одржане 5 пута у 2018. години -1 представник;
- на две седнице Радне групе за израду Нацрта закона и предлога подзаконских аката о експлозивним материјама- 1 представник;
- попуњавању упитника у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
- на две седнице Комисије за утврђивање испуњености услова за признавање важења иностраних исправа за грађевинске производе – 1 представник;
- на 4 седнице Комисије за утврђивање испуњености услова за именовање тела за оцењивање усаглашености за спровођење оцењивања усаглашености челика за армирање бетона – 1 представник;
- седници GIZ/ITC ЕУ пројекта "Подршка олакшавању трговине у ЦЕФТА региону" – 2 представника;

- на две седнице Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о безбедности лифтова и Правилника о прегледима лифтова у употреби – 1 представник;
- на две седнице Комисије за утврђивање испуњености услова за признавање важења иностраних исправа за грађевинске производе – 1 представник;
- станак Комисије за утврђивање испуњености услова за именовање тела за оцењивање усаглашености према Правилнику о мерилима – 1 представник;
- састанак ради измене Закона о транспорту опасне робе – 1 представник;
- на 3 састанка у радне групе за израду Предлога правилника о техничким и другим захтевима за употребу цемента и производа на бази цемента у изградњи коловозних конструкција и другим земљаним радовима (RG4) – 1 представник;
- састанак радне групе за израду Предлога правилника о техничким захтевима за фракционисани камени агрегат за бетон и асфалт – 1 представник;
- на 3 састанака радне групе за израду Предлога правилника о техничким захтевима за пројектовање и извођење грађевинских конструкција – Еврокодови – 1 представник;
- на два састанка радне групе за израду Предлога правилника о техничким захтевима за хемијске додатке бетону - 1 представник;
- састанак радне групе за израду Предлога правилника о изменама и допунама Правилника о техничким и другим захтевима за термоизолационе материјале – 1 представник;
- састанак радне групе за израду подзаконских аката за Закон о грађевинским производима – 1 представник.

Представници Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде учествовали су на:

- 3 седнице радне групе за израду предлога Правилника о техничким и другим захтевима за мазива, индустријска уља и сродне производе;
- радионици о изради Стратегије управљања отпадом Републике Србије за 2019-2024;
- седници Групације за мазива у ПКС;
- седници Посебне радне групе за израду Предлога правилника о безбедности дејчјих игралишта;
- седници Посебне радне групе за измену и допуну Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла;
- седници радне групе за доношење Закона о предметима опште употребе;
- састанак Преговарачке групе 12 – Безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна питања;
- скупу „Поглавље 27: Статус преговарачке позиције и Специфични планови имплементације директива у сектору отпада”;
- припремном састанку Пододбора за трговину, индустрију, царине и опорезивање;
- састанку радне групе за доношење Правилника о личној заштитној опреми;
- састанку Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усагласености према Правилнику о неаутоматским вагама;
- састанку Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање безбедности дејчјих игралишта.

Осим тога, представници оба одељења крајем јануара 2018. године учествовали су у раду Привремених Техничких комитета Акредитационог тела Србије за разне области стандардизације дописним путем, припремањем предлога специфичних критеријума за компетентност техничких оцењивача и експерата за те области и учествовање у изради записника.

Представници Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем су учествовали на састанку радне групе за именовања тела, ради именовања Југоинспекта као именованог тела за спровођење РТТ директиве.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3.2: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО и ЕУ, као и обавезама које произлазе из чланства у СЕФТА

Послови у вези са овим активностима обухватали су: проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе и другим органима и др., посебно у вези са припремањем потребних извештаја, информација и других материјала за састанке Преговарачке групе 1 - Слободан проток робе.

Сарадња са надлежним министарствима састојала се од следећих активности:

- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица, на захтев Министарства за европске интеграције и Министарства привреде, а које се односе на преглед и ажурирање упитника у вези стандардизације и извештавања Европске комисије која ће на основу свих извештаја из ПП 1 изградити Годишњи извештај о напретку Републике Србије у 2018. години,
- достављања прилога за стратегију и акциони план за хармонизовану област у оквиру ПП 1.

4 МЕЂУНАРОДНА АКТИВНОСТ ИНСТИТУТА У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4.1: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2018. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију.

Поред наведеног, у вези са међународном сарадњом у 2018. години остварени су следећи резултати:

- припремани су материјали и реализована је сарадња са представницима пројекта које Институт реализује са Националним метролошким институтом Немачке (PTB), као и са представницима Чешке канцеларије за стандарде, метрологију и испитивање (UNMZ) у вези са реализацијом пројекта „Aids for Trade”;
- настављена је сарадња са Организацијом за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) и Амбасадом САД у вези са заједничком промоцијом стандарда SRPS ISO 37001 и припремљене су основе за потенцијалну реализацију нових активности;

- обављане су консултације и припремане коначне верзије споразума о сарадњи које је Институт у овом периоду потписао са Републиком Турском, Украјином и Уједињеним Арапским Емиратима;
- са Америчким друштвом инжењера за моторна возила (SAEP⁶⁾), које обавља функцију Агенције за одржавање међународних стандарда ISO 3779 и ISO 3780, сарађивало се ради додељивања идентификационих шифри произвођача возила (WMIP⁷⁾P) која чини први део идентификационог броја возила (VINP⁸⁾) која су произведена у нашој земљи;
- сарадницима у Институту су редовно достављане информације добијене од међународних и европских организација за стандардизацију у вези са новим радним документима, нацртима и објављеним стандардима, новооснованим техничким комитетима и сл.;
- направљено је и послато 2200 гласачких листића техничким секретарима; гласано је на 3.254 радних докумената CEN-а у разним фазама развоја EN стандарда и то: у фази јавне расправе – 921 докумената, у фази дефинитивног текста нацрта – 933 докумената, у фази систематског преиспитивања објављених EN стандарда – 1345 докумената, док се на остатак докумената гласало у нижим фазама развоја, односно и фази нацрта на нивоу комитета (тзв. „CIB” фазе) у вези са којима европске организације за стандардизацију не воде званичну статистику гласања, али број тих докумената износи око 10 % од укупног броја свих осталих радних докумената CEN-а. Свакодневно је гласано на све радне документе CEN-а. Проценат гласања износи 100%.
- гласано је на 676 радних докумената CENELEC-а, и то: AG – 9, ENQ – 60, FV – 42, Vote for TS/TR – 21, Parallel vote on CDV – 332, Parallel ENQ on CDV – 2, Parallel vote on FDIS – 188, UAP – 22; проценат гласања износи 100 %;
- припремљено је 593 гласачка листића и извршено гласање на 398 ISO стандарда и сродних докумената у различитим фазама њиховог развоја;
- припремљено је 141 гласачких листића и извршено гласање на 139 IEC стандарда и сродних докумената у различитим фазама њиховог развоја;
- редовно су припремани и достављани подаци о преузетим европским стандардима и сродним документима Менаџмент-центру CEN-а и CENELEC-а (CCMC) у Бриселу;
- редовно су праћени статутарни и други документи управних, административних и других тела европских и међународних организација за стандардизацију и гласано је на њих;
- у базама података међународних и европских организација за стандардизацију о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, као национално тело за стандардизацију, именовао за рад у појединим техничким радним телима тих организација;
- у контексту поступка редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO-а редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период;
- у IEC-у достављани су фајлови који садрже српске термине у разним областима како би они били унети у међународни електротехнички речник *Electropedia*.

⁶⁾ SAE = Society of Automotive Engineers.

⁷⁾ WMI = World Manufacturers Identifier.

⁸⁾ VIN = Vehicle Identification Number.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4.2: Учесће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

Институт одржава статус пуноправног члана у међународним организацијама за стандардизацију (ISO и IEC) и статус пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију (CEN и CENELEC) и активно учествује у креирању и спровођењу њихових политика и стратегија. У том циљу, у 2018. години представници Института учествовали су на заседањима следећих тела тих организација:

- Директор Института присуствовао је састанку са генералним секретаром ISO-а, одржаном 29. јануара у Бечу (Република Аустрија), на стручном скупу „Mid-term Review of the CEN-CENELEC Ambitions 2020” 14. фебруара у Бриселу (Краљевина Белгија), на 29. заседању DEVCO CAG које је одржано 14. и 15. марта у Женеви (Швајцарска конфедерација).
- Руководилац Сектора за информативно-издавачку делатност учествовала је на првом састанку радне групе ISO DEVCO WG 2, *Ресурси за повећање потенцијала националних тела за стандарде у развоју и коришћењу стандарда*, који је одржан 29. и 31. јануара 2018. године у Женеви, Швајцарска.
- Руководиоци Сектора за опште области стандардизације и Сектора за електротехничку стандардизацију учествовали су на седницама Техничког одбора CEN-а и CENELEC-а и Заједничком заседању техничких одбора CEN-а и CENELEC-а, који су одржани од 6. до 8. фебруара 2018, у Бриселу, Краљевина Белгија.
- Директор Института и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на Првој IT балканској конференцији, која је одржана 12. и 13. марта 2018. године у Скопљу, Република Македонија.
- У оквиру реализације споразума о сарадњи, директор Института и руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем били су у студијској посети Турској институцији за стандардизацију (TSE) и Институту за стандардизацију и метрологију исламских земаља (SMIC) од 24. до 26. априла 2018. године у Истанбулу, Република Турска.
- Директор Института и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на 7. балканској конференцији, одржаној 16-18. маја у Софији (Република Бугарска).
- Руководилац Сектора за опште области стандардизације и саветник за техничко-методолошка питања стандардизације учествовали су на скупу „Тренутно стање и даљи развој еврокодова у региону Западног Балкана”, одржаном 29. маја у Сарајеву (БиХ).
- Руководилац Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде и виши организатор у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај учествовали су на ISO регионалној обуци под називом „Managing national standards development projects and programmes (MSSP)”, одржаној од 29. маја до 1. јуна у Кишињеви (Република Молдавија).
- Руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем учествовао је на 21. састанку IEC-EE CMC, одржаном 5. и 6. јуна у Агеу (Република Француска).
- Директор Института и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на 49. Генералној скупштини CEN-а и Заједничком заседању генералних скупштина CEN-а и CENELEC-а, одржаним 20. и 21. јуна на Бледу, Република Словенија. Том приликом директор Института изабран је за члана Административног одбора CEN-а.
- Саветник за техничко-методолошка питања стандардизације учествовао је на стручном скупу „Стандардизација у подршци јавних политика”, одржаном 11. јула 2018. године у Астани, Казахстан.

- Директор Института и руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност учествовали су на стручном скупу „41. генерална скупштина ISO-а и 52. заседање ISO/DEVCO”, који је одржан од 24. до 28. септембра у Женеви (Швајцарска Конфедерација). Том приликом су чланице ISO/DEVCO информисане о томе да је директор Института изабран за копредседавајућег овог комитета за 2018. годину.
- Организатор за послове стандардизације у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије учествовао је на стручном скупу „51. пленарно заседање CENELEC/TC 116, Safety of motor-operated electric tools”, одржаном 12. септембра у Бриселу (Краљевина Белгија).
- Директор Института и руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност учествовали су на стручном скупу „Дан румунске стандардизације/20 година постојања”, који је одржан 11. и 12. октобра у Букурешту (Република Румунија).
- Руководилац Сектора и организатор за послове стандардизације у Сектору за електротехничку стандардизацију и информациони систем учествовали су на стручном скупу ISO regional follow-up workshop “National Standardization Strategy”, који је одржан од 9. до 11. октобра у Бишкеку (Киргистан).
- Руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовао је на стручном скупу „85. седница Техничког одбора Европског комитета за стандардизацију (CEN) и 160. седница Техничког одбора Европског комитета за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC)”, одржаном од 9. до 11. октобра у Тулузу (Република Француска).
- Виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде учествовао је на стручном скупу „Training course on Good Standardization Practice (GSP)” Међународне организације за стандардизацију (ISO) и Standardization Administration of China (SAC), који је одржан од 16. до 19. октобра у Qingdao (Народна Република Кина).
- Самостални организатор за послове стандардизације у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај и виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај учествовали су на стручном скупу „Унапређење имплементације еврокодова на Балкану”, који је одржан од 10. до 12. октобра у Тирани, Република Албанија.
- Директор Института и руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем учествовали су на стручном скупу „82. генерална скупштина IEC-а”, који је одржан од 22. до 26. октобра у Бусану (Јужна Кореја).
- Саветник за техничко-методолошка питања стандардизације учествовао је на стручном скупу „Регулатива CPR о грађевинским производима”, који је одржан 5. и 6. новембра у Скопљу, Северна Македонија.
- Директор Института присуствовао је 50. генералној скупштини CEN-а и Ванредној генералној скупштини CENELEC-а, које су одржане 22. и 23. новембра у Бриселу, Краљевина Белгија.

Учешће на свим поменутих заседањима представља статутарну обавезу Института као формалног члана Републике Србије у поменутих међународним и европским организацијама, а финансирано је како из средстава Института, тако из спонзорстава Међународне организације за стандардизацију ISO и у оквиру пројеката.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4.3: Учешће представника комисија Института и српских стручњака у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

Члан комисије KS N057 учествовао је на стручном скупу „IEC/TC 57/WG 10 – Power system IED Communication and Associated Data Models”, који је одржан од 12. до 16. фебруара 2018. године у Сочију, Руска Федерација.

Члан комисије KS A292 учествовао је на 5. заседању ISO/TC 292 Међународне организације за стандардизацију ISO, који је одржан од 11. до 16. марта 2018. године у Сиднеју, Аустралија.

Руководилац Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде учествовала је на 3. пленарном заседању техничког комитета CEN/TC 444, које је одржано 17. маја 2018. године у Хелсинкију, Република Финска.

Члан комисије KS B336 учествовао је на 40. пленарном заседању техничког комитета CEN/TC 254, *Флексибилне траке за хидроизолацију*, који је одржан 6. и 7. јуна 2018. године у Делфту, Краљевина Холандија.

Члан комисије KS A331, учествовала је на 44. пленарном заседању CEN/TC 331, одржаном у Загребу 7. и 8. јуна .2018.

Члан комисије KS N057,учествовао је на скупу „ Power sistem IED communication and associated data models”, који је одржан од 11. јуна до 15. јуна 2018. године у Њујорку, Сједињене Америчке Државе.

Виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај, учествовао је на стручном скупу „24. пленарно заседање CEN/TC 114, Безбедност машина”, који је одржан од 19. до 20. септембра 2018. године у Паризу, Француска.

Члан комисије KS E034-3, Боће, поврће и њихови производи, учествовао је на Међународном форуму „International Forum on PAOCAI Technology and standardization”, који је одржан од 12. до 14. октобра 2018. године у Meichan-у, Народна Република Кина.

Члан комисије KS N057 учествовао је на заседању радне групе које је одржано од 8. до 10. октобра 2018. у Паризу, Република Француска.

Виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде, учествовао је на стручном скупу „28. пленарно заседање CEN/TC 275, Анализа хране – хоризонталне методе”, који је одржан од 11. до 13. октобра 2018. године у Берлину, (Република Немачка).

Члан комисије KS N061 учествовао је на заседању радне групе које је одржано од 23. до 24. октобра 2018. године у Бусану, Јужна Кореја.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4.4: Активности Института као информационог центра за стандарде у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ, као и на основу споразума CEFTA

Информациони центар је у 2018. години CEN/CENELEC Менаџмент-центру пријавио (нотификовао) укупно 21 нацрт изворних српских стандарда, односно српских стандарда којима се преузимају национални стандарди других земаља. Према обавезама из споразума CEFTA није било нотификација изворних српских стандарда.

5 ПРОМОЦИЈА СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ И ПРИМЕНЕ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.1: Реализација промотивних активности према Маркетинг-плану за 2018. годину

Промотивне активности Института планирају се и организовано спроводе у складу са Акционим планом за спровођење Стратегије развоја система инфраструктуре квалитета у Републици Србији (2015–2020), као и Маркетинг-планом Института за 2017. годину. У 2017. години реализоване су следеће активности:

Промоција стандарда и стандардизације

- На годишњем сусрету са пословним партнерима фирме ХЕРМИ НЕПРИМЕТНИ ГРОМОБРАНИ, одржаном 23. јануара у хотелу Holiday Inn у Београду, инжењер стандардизације представила је рад на тему „Стандардизација у области заштите од атмосферског пражњења на подручју Републике Србије”.
- На обележавању Светског дана права потрошача у хотелу Holiday Inn, који је одржан 16. марта, представник Института учествовао је са презентацијом.
- Приликом одржавања 31. међународног конгреса о процесној индустрији - Процесинг 2018. - представнице Института припремиле су заједнички рад на тему „Стандардизација у области обновљивих извора енергије”.
- Фондација за културу квалитета и изврсност FQCE и Институт за стандардизацију Србије потписали су Споразум о пословно-техничкој сарадњи 18. јануара 2018. године. Сарадња подразумева различите активности од интереса за привреду и друге делатности у Србији, као што је промоција значаја примене српских стандарда, представљање и промоција FQCE модела изврсности и његове примене, као и заједничке активности на унапређењу ефикасности и ефикасности инфраструктуре квалитета.
- У сарадњи са Министарством привреде, Привредном комором Србије, Развојном агенцијом Србије и Немачком организацијом за међународну сарадњу (ГИЗ), Институт је 11. априла у Крагујевцу и 12. јуна у Нишу организовао обуку за МСП под називом: *Пласман производа на домаће и европско тржиште: Услови и процедуре доласка до српског и СЕ знака усаглашености за машине, електричне и електронске уређаје*. Обуци су присуствовали произвођачи за домаће тржиште, извозници и дистрибутери машина, електричне и електронске опреме, као и других производа који предвиђају постављање српског или СЕ знака усаглашености.
- На међународном скупу „Испитивање без разарања” 19. априла, на Сребрном језеру руководиоца Сектора за опште области стандардизације је одржао презентацију о правима, обавезама и користима које проистичу из пуноправног чланства Института у европским организацијама за стандардизацију.
- На конститутивној седници Одбора индустрије РПК Колубарског и Мачванског управног округа, 16. маја, руководиоца Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем, одржао је презентацију о активностима Института, могућностима за учешће у европској и међународној стандардизацији, као и вези стандарда и прописа.
- У Привредној комори Србије одржана је седница Групације увозника и дистрибутера медицинских средстава, 22. маја, на којој су руководиоца Сертификационог тела Института и секретар комисије KS Z210, презентовали рад Института и публикације Института које се односе на конкретне области медицинских средстава.

- Јединствено удружење Србије за квалитет организовало је 15. међународну конвенцију о квалитету, у периоду од 5. до 7. јуна на Машинском факултету у Београду, где је представник Института учествовао са радом на тему „Информациона безбедност у светлу новог закона и стандарда”.
- В.д. директору уручена повеља за успешну сарадњу, током Осмог конгреса савремене индустрије глинених производа на Златибору.
- Представник Института присуствовао је скупу под називом Кнауф Академија, 28. септембра у Аранђеловцу, Кнауф Академија овом приликом је доделила признање за сарадњу Институту за стандардизацију Србије.
- 4. октобра обележен је Дан Института за стандардизацију Србије и Светски дан стандарда под називом: „Међународни стандарди и Четврта индустријска револуција”. Свечаности је присуствовао велики број званица, највиших представника националних тела за стандардизацију из региона, представници министарстава, као и чланови комисија. Додељене су захвалнице и плакете за изузетан допринос развоју, примени и промоцији стандарда и за унапређење стандардизације у Републици Србији
- Отворена је прва електронска читаоница, Институт је са Инжењерском комором Србије потписао Споразум о пословно-техничкој сарадњи којим је омогућено да чланови коморе имају увид у комплетну базу важећих српских стандарда и сродних докумената.
- Институт је 28. и 29. новембра први пут био домаћин ПР конференције европских националних тела за стандардизацију „Connecting together”, а у којој су учествовали представници више од 20 европских земаља, као и представници ISO-а и IEC-а. Тема у којима ће се промовисати важност стандардизације јесу климатске промене, циљеви одрживог развоја, дигитализација, циркуларна економија и укључивање младих стручњака у процес стандардизације. Представници Института су се пријавили да учествују у заједничком пројекту ПР маркетинга на тему циркуларне економије и укључивање младих стручњака у процес стандардизације.
- на Копаонику од 28. до 30. новембра, Асоцијација за квалитет и стандардизацију Србије је у оквиру XX националног и VI међународног научно-стручног скупа „Систем квалитета услов за успешно пословање и конкурентност” доделила је Институту захвалницу за изузетан допринос развоју и деловању Асоцијације за квалитет и стандардизацију Србије. Представник Института имао је излагање са темом „Стандарди за борбу против климатских промена: значај за конкурентност производа и комуникацију са корисником”.
- На Интернет страници ИСС, ИСС Новостима и друштвеним мрежама најављено је отварање информационих центара у регионалним привредним коморама у шест градова Србије – Суботици, Новом Саду, Ваљеву, Зајечару, Крагујевцу и Нишу, који почињу са радом од 1. јануара 2019. године, објављене су и друге промотивне вести као: Министарска конференција о високотехнолошком криминалу и информационој безбедности „Повежи се сигурно”; Светски дан туризма, Светски дан хране, Промоција примене новог правилника о безбедности дејих игралишта и стандарда, Светског дана квалитета итд.
- Током године вршено је обавештавање електронским путем специфичних циљних група о новим стандардима из одређене области, као и о ревизијама постојећих стандарда.
- Реализоване су промотивне електронске кампање за специфичне циљне групе након објављивања појединих електронских збирки стандарда, као и за све објављене штампане збирке и публикације.
- Реализована је кампања слања позива за достављање предлога за израду Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину.
- Редовно су дистрибуиране „ИСС Новости” на адресе 1.400 пријављених корисника.

Промоција користи од учлађења у Институт и повећање броја чланова Института

- 30. Марта Институт су посетили представници компаније „State Grid Corp. Of China. Представници Института су их упознали са начином рада Института, а посебна пажња посвећена је разматрању могућности за сарадњу и предностима које чланство у Институту може да донесе тој компанији.
- Представници Института за стандардизацију Србије посетили су 44. међународни сајам грађевинарства СЕЕББЕ 2018 и Сајму књига на којем је, поред осталог, подељена брошура за промоцију чланства у Институту.

Промоција нових услуга Института

На интернет-презентацији Института, друштвеним мрежама и у електронском гласилу „ИСС новости” редовно су објављивани текстови о новим услугама Института као што су претплата на изабране стандарде, приступ целокупној бази српских стандарда на период од годину дана, услужно превођење стандарда, електронско плаћање и слично.

Промотивна предавања за средње стручне школе и техничке факултете

Током 2018. године Институт је организовао три обуке за образовне установе, и то:

- за 33 ученика прве и друге године средње школе Политехника – школа за нове технологије из Земуна - образовни профил Рециклажа, одржана је обука везана за основе националне, европске и међународне стандардизације;
- за 44 студента Високе школе ступовних студија Београдска политехника одржана је обука на тему стандарда из система менаџмента заштитом животне средине;
- за 10 студента 2. године Студијског програма Менаџмент квалитетом Високе школе ступовних студија Београдска политехника одржана је обука на следеће теме: унутрашња организација и органи управљања Института, портфолио услуга института, међународна сарадња Института, посебно рад у комисијама ISO-а, IEC-а, CEN-а и CENELEC-а, систем менаџмента квалитетом.

Округли столови и стручни промотивни скупови

Током 2018. године Институт је организовао неколико едукативних и промотивних стручних скупова и један округли сто на следеће актуелне теме:

- 11. јануара за запослене у МУП РС, Сектору за аналитику, телекомуникационе и информационе технологије одржан је семинар под називом „Стандарди као алат за рад, са освртом на стандарде SRPS ISO/IEC 27001:2014, у контексту примене Закона о информационој безбедности, као и примена SRPS ISO 9001 : 2015 и других стандарда система менаџмента.
- 25. априла у Институту, одржана је промотивна презентација „Имплементација система енергетског менаџмента у индустрији по UNIDO методологији” у сарадњи са Информативним центром за пословну стандардизацију и сертификацију (БЦС) из Новог Сада.
- 26. Априла у Институту је реализована бенчмаркинг радионица у сарадњи са Фондацијом за културу квалитета и изврсност (FQCE) и ЈП Путеви Србије, радионици је присуствовало 36 званица представника различитих организација из јавног и приватног сектора.
- 24. маја у сарадњи Института са Цементном индустријом Србије одржана је стручна радионица на тему: „Чврст комунални отпад - енергија из отпада”, радионици је присуствовало 30 учесника.

- 8. јуна одржан је округли сто на тему "Терминолошке стазе и богазе", на којем је учествовало 22 учесника, чланова комисија за стандарде и сродне документе који активно учествују у преводу европских и међународних стандарда на српски језик.
- 18. децембра одржан је семинар за чланове комисија под називом: „ИСС у европским организацијама за стандардизацију – обавезе проистекле из пуноправног чланства”.

Промоција продаје стандарда

У 2018. години је промоција продаје појединих стандарда, штампаних као и електронских збирки објављених током године реализовано на интернет-презентацији Института, друштвеним мрежама и у електронском гласилу „ИСС новости”. Редовно су објављивани текстови о новим производима Института, након чега су следиле објаве на друштвеним мрежама и у електронском гласилу „ИСС новости”, а повремено су реализоване и промотивне кампање путем интернет маркетинга, слањем информације на циљне групе за конкретне производе (нове стандарде или збирке).

Текстови о стандардизацији у стручним часописима:

У дневним новинама „Вечерње новости”, објављен је чланак под насловом „Све о стандардима у три клика” о томе да привредници у 6. регионалним центрима Привредне коморе Србије могу добити информације о стандардима, затим чланак „О гориву са европским стручњацима” да се у Институту први пут одржава састанак европских стручњака за гориво. У часопису „Квалитет&Изврсност” објављен је текст „Међународни стандарди и 4. индустријска револуција” о обележавању Дана Института и Светског дана стандарда, а током године и текстови: „Паметни градови и стандардизација као подршка развоју паметних градова”, стручни рад представника Института; „Округли сто – Нови стандард ISO 17025:2017”, Састанак IEC радне групе- Нисконапонски осигурачи, међународног техничког комитета IEC TC 32, Осигурачи; „Стандард SRPS ISO 45001:2018 објављен на српском језику”; „О обуци за мала и средња предузећа о CE знаку”. Такође у седам различитих медија и то: blic, 021.rs., rtv, b92, vesti.rs, reporter.rs, krstarica.net, glaszapadnesrbije.rs, Танјуг објавили су у различите текстове на тему одржане стручне радионице „Чврст комунални отпад – енергија из отпада” у сарадњи удружења Цементне индустрије Србије Srbije (CIS) и Института. Међународни часопис ISO Фокус 127, објавио је чланак о међународној радионици одржаној у Београду крајем 2017. год., TACKLES ANTI-BRIBERY- Belgrade workshop.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.2: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда

Институт је у 2018. години на основу анализе потреба корисника услуга Института, обавеза које проузрокује успостављање новог законодавног оквира, стања привреде и конкурентских активности на тржишту, реализовао 39 комерцијалних семинара на којима је присуствовало укупно 482 учесника, и то: 479 учесника из 205 организација и 3 физичких лица. Број одржаних комерцијалних семинара увећан је за 14 у односу на прошлу годину, што износи Просечан број учесника на комерцијалним семинарима био је 14, чиме се и просечан број учесника на годишњем нивоу повећао за 5 у односу на протеклу годину.

Називи одржаних семинара су:

- ISO/IEC 17025 – Препоруке за примену - пет пута током године.
- Прелазак са OHSAS 18001 на ISO/DIS 45001 – измена и тумачење нових захтева - пет пута током године.

- Шта је GDPR (General Data Protection Regulation) и коме је потребно усаглашавање са правилима о заштити података.
- Технике процене ризика – два пута током године.
- ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену – два пута током године.
- ISO 14001:2015 и препоруке за његову примену – три пута током године.
- Прелазак са стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2006 на стандард SRPS ISO/IEC 17025:2017 (практична обука) – пет пута током године.
- Испитивање затезањем металних материјала – Нови захтеви стандарда EN ISO 6892-1 – два пута током године.
- Размишљање засновано на ризику – Примена према стандарду SRPS ISO 9001:2015.
- Процена ризика у заштити лица, имовине и пословања - два пута током године.
- Технике процене ризика у складу са SRPS EN 31010:2011.
- Правилник и стандарди о безбедности децјих игралишта – Нови правни оквир у Републици Србији.
- Интерна провера према SRPS ISO 9001:2015 и ISO 19011:2018.
- Спровођење интерних провера према стандарду ISO/IEC 17025:2017 – три пута током године.
- Интерна провера према SRPS ISO 45001:2018 и ISO 19011:2018.
- Захтеви за рад различитих типова тела која обављају контролисање према ISO/IEC 17020:2012.

Семинари ван земље:

- Једнодневни семинар у Подгорици, Црна Гора – Презентација измена и тумачење захтева нове верзије ISO/IEC 17025 – Препоруке за примену
- Дводневни семинар у Бањалуци: Захтеви за рад различитих типова тела која обављају контролисање ISO/IEC 17020:2012.
- Једнодневни семинар у Подгорици, Црна Гора: Прелазак са OHSAS 18001 на ISO 45001 – Презентација измена и тумачење нових захтева.
- Једнодневни семинар у Подгорици – Тумачење захтева стандарда ISO 27001:2013 – Грађевински факултет УЦГ.

Укупна просечна оцена реализованих семинара за 2018. годину износи 4,87 и бележи стални раст у последње четири године, што се види из табеларног прегледа.

Година	Укупна оцена комерцијалних семинара	Укупна оцена бесплатних семинара	Укупан број учесника семинара
2014.	4,70	4,64	329
2015.	4,73	4,64	370
2016.	4,76	4,47	241
2017.	4,81	4,70	329
2018.	4,87	4,85	592

Укупна просечна оцена за све предаваче у 2018. години износи 4,87 (у 2017. години износила је 4,78), при чему је просечна оцена за предаваче на комерцијалним семинарима 4,90 и већа је у односу просечну оцелу за предаваче на бесплатним семинарима која износи 4,85, што је велико повећање у односу на оцелу бесплатниг семинара из 2017. године од 4,71.

Планом семинара и радионица за 2018. годину предвиђено је одржавање 24 семинара са потенцијалним понављањем одређених семинара за које се очекивало да изазову веће интересовање корисника. Укупно је реализовано 48 семинара од којих је 39 комерцијалних и 9 бесплатних едукативних активности где је учествовало 383 учесника. При реализацији семинара током године дошло је до мањег одступања од годишњег плана из различитих разлога (због немогућности ангажовања планираних предавача у предвиђеном термину, потребе да се реагује на захтеве корисника за одржавање семинара или радионице о теми која је актуелнија од планиране у одређеном термину, недовољна заинтересованост и одзив корисника на понуђене обуке, итд.).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.3: Издавање посебних публикација

У јулу 2018. године објављена је промотивна публикација „Годишњи извештај о раду 2017”. Публикација садржи све релевантне информације о раду Института у 2017. години (о доношењу српских стандарда, учествовању у раду и сарадњи са европским организацијама за стандардизацију, присуству представника Института на европским, међународним и регионалним догађајима, семинарима које су одржани итд.), које су припремљене на начин који ће задовољити промотивну сврху оваквих издања. Публикација је припремљена и у посебној верзији на енглеском језику која је достављена националним организацијама за стандардизацију са којима Институт остварује сарадњу, као и међународним и европским организацијама за стандардизацију.

Такође, с обзиром на добар пријем код корисника, Институт је наставио у 2018. години добру праксу издавања посебних тематских збирки стандарда из области стандардизације за које постоји нарочито интересовање стручне јавности. Припремљена су и објављена на интернет презентацији ИСС-а и нова издања електронских збирки стандарда: збирка основних стандарда из области система менаџмента квалитетом (SRPS ISO 9000, SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/TS 9002) као група најчешће тражених стандарда из области QMS-а, затим збирке из система менаџмента животном средином; безбедности и отпорности друштва; чврстих биогорива; опреме и потребне површине за деčја игралишта. Поред њих, објављене су и следеће електронске збирке: нова електронска збирка стандарда из области менаџмента ИТ услугама, други део збирке стандарда из области заштите од атмосферског пражњења, збирка из области електронских инсталација ниског напона, као и три збирке из области испитивања бетона, извођења специјалних геотехничких радова и компонената бетона и додатака.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.4: Издавање службеног гласила Института

Службено гласило Института *ИСС информације*, које се објављује једном месечно, садржи информације у вези са објављеним српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну дискусију, оснивањем комисија за стандарде, преиспитивању српских стандарда и сродних докумената, затим информације о међународним стандардима који су на јавној дискусији и о којима заинтересована јавност може да се изјасни, као и о међународним стандардима који су објављени и који на захтев заинтересованих страна могу да буду преузети као српски стандарди.

Посебно је значајан део *ИСС информација* који садржи податке о нацртима европских стандарда и сродних докумената и податке о европским стандардима и сродним документима који су доступни за објављивање на националном нивоу, које Институт мора да објављује поштујући права и обавезе које проистичу из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију.

У току 2018. године припремљено је 12 бројева овог гласила, које се у електронском облику објављује на интернет-страници Института.

Електронско гласило Института под називом *ИСС новости* доставља се члановима Института, купцима стандарда, учесницима семинара, сарадницима Института и свима који се пријаве преко интернет-странице Института, што значи на преко 1 400 адреса. Гласило садржи информације о најновијим објављеним стандардима на српском језику, нацртима српских стандарда који су од потенцијалног интереса за одређени круг корисника, актуелности из европске и међународне стандардизације и најаве семинара. У току 2018. године је дистрибуирано 12 бројева овог гласила.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.5: Одржавање интернет-презентације Института

У току 2018. године на интернет-презентацији Института објављено је 90 вести, којима су између осталог, обележени су сви важнији догађаји на којима су учествовали представници Института, догађаји из међународне сарадње Института са телима за стандардизацију и другим институцијама, сви семинари које је Институт организовао, позиви за учествовање у јавној расправи о стандардима од посебног значаја за шири круг корисника и слично. У овом периоду интернет-презентација Института имала је више од 142.496 посетилаца који су најчешће прегледали странице са напредном претрагом српских стандарда, термиолошком базом, базом стандарда и прописа, вестима, подацима о комисијама за стандарде, продајом стандарда.

Редовно одржавање интернет-презентације Института подразумева и тачну презентацију података о објављеним и повученим српским стандардима, редовно су обрађивани подаци о нацртима и дефинитивним текстовима српских стандарда и сродних докумената, о статусу комисија и њиховим члановима, о српским стандардима и њиховој вези са техничким прописима, чиме је корисницима интернет-презентације омогућено да имају последње информације о важећим техничким прописима и српским стандардима на које се ти прописи позивају.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.6: Споразуми о пословно-техничкој сарадњи са образовним институцијама

У току 2018. године није било закључених споразума о пословно техничкој сарадњи са образовним институцијама.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5.7: Редовни правни послови у области стандардизације

У 2018. години, у Одељењу за правне, финансијске и опште послове реализоване су следеће активности:

- а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима
 - У сарадњи са Одељењем за издавачку делатност, припремљено је 16 решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената и објављени су у службеном гласилу Института и на интернет презентацији Института.
- б) Тумачења и мишљења
 - Израђено је више мишљења и тумачења на захтев органа државне управе, привредних друштава и других правних лица;

в) Закони и подзаконски акти

- У „Сл. гласнику РС”, бр. 8/2018 и бр. 54/2018 објављене су Одлуке о изменама и допунама Одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт у обављању послова у области стандардизације.

в) Органи Института

- Припремљене су и одржане две редовне седнице Скупштине Института;
- припремљено је и одржано 16 седница Управног одбора Института;
- израђено је више појединачних одлука Управног одбора;
- припремљене су четири седнице Надзорног одбора;
- обрађено је више пријава за учлањење, односно захтева за престанак чланства у

Институту и у вези с тим израђене су одлуке о пријему односно искључењу из чланства.

г) Остало

- Израђена су решења о распоређивању запослених и анекси уговора о раду у складу са интерним актима у Институту.
- Израђен је извештај Института о реализацији активности у вези са спровођењем Уредбе 1025/2012 о стандардизацији за 2018. годину и достављен релевантној служби европских организација за стандардизацију.
- Комисија за стамбена питања и расподелу службених зграда и пословних просторија Владе донела је Закључак 77 бр. 361-1827/2018 од 08.03.2018. године, којим је распоредила на коришћење Министарству привреде, за потребе Института за стандардизацију Србије, пословну зграду у ул. Стевана Бракуса бр. 2, Београд.
- Комисија за контролу коришћења службених зграда и пословног простора, формирана Закључком Владе (05 бр. 02-8193/2018-1) је дана 19.12.2018. године извршила контролу коришћења пословне зграде, коју користи Институт за стандардизацију Србије
- Разрешен је Надзорни одбор Института и именован нови сазив Надзорног одбора на период од четири године.
- Разрешен је председник и вршиоци дужности Управног одбора Института и именован нови сазив Управног одбора на период од четири године.
- Донет је Правилник о организацији и систематизацији радних места у Институту, као и Правилник о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених у Институту за стандардизацију Србије. Правилник је усклађен са Уредбом о каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору ("Службени гласник РС", бр. 81/2017 и 6/2018).
- Руководилац Одељења учествовао је на обуци "Партнерство и ресурси".
- Организована је обука за запослене у Институту на тему: Шта је „GDPR” (General Data Protection Regulation).
- Реализована је сарадња са РСЈП у вези са пројектом Е-папир.
- Прибављена је сагласност за ангажовање три запослена.
- Примљен је закључак о давању пословног простора у ул. Стевана Бракуса бр. 2 на коришћење Институту за стандардизацију Србије.
- Донета је нова Листа категорија регистратурског материјала Института, на коју је прибављена сагласност надлежног архива
- Склопљен је споразум о сарадњи са Асоцијацијом потрошача Србије - АПОС, Потписан је Уговор о онлајн приступу српским стандардима и сродним документима са огранком China

Machinery Engineering Corporation, Београд, који ће овом предузећу омогућити стални онлајн приступ текстовима свих српских стандарда под условима дефинисаним уговором.

- објављено је Решење о давању сагласности на Програм рада Института за 2018. годину и Решење о давању сагласности на Финансијски извештај Института за 2017. годину, која су објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 9/2018 и „Сл. гласнику РС”, бр. 39/2018
- Донет је План набавки за 2018. годину који је у складу са Законом о јавним набавкама објављен на Порталу јавних набавки и на сајту Института, као и извештаји за четврти квартал 2017. и први квартал 2018. године.
- Израђен је Завршни рачун, Предлог финансијског извештаја Института за 2017. годину и спроведен годишњи попис имовине и обавеза на дан 31.12.2017. године.
- Обављен је редован годишњи технички преглед фискалне касе у складу са чл. 30. Закона о фискалној каси.
- Донети су следећи правилници и одлуке: Правилник о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених у Институту, Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту за стандардизацију Србије, , Одлука о висини чланарине у Институту за 2018. годину.
- Донет је План волонтирања за 2018. годину и у првој половини ове године закључен је уговор са једним волонтером.
- Припремљене су конкурсне документације и спроведени су поступци осам јавних набавки мале вредности у складу са Планом набавки за 2018. годину и Финансијским планом Института. Закључени су уговори о: набавци електричне енергије; набавци авио карата и резервацији хотелског смештаја; одржавању хигијене; физичко-техничком обезбеђењу; набавци канцеларијског материјала, набавци рачунарске опреме; набавци система за израду резервних копија; Једна набавка је пренесена у 2019. годину, а једна није спроведена, јер Институт није успео да прибави сагласност на закључење вишегодишњег уговора.
- Одржавана је база података о члановима и чланству у Институту и обављани су сви пратећи послови у вези са наплатом чланарина.
- Припремљен је већи број пријава за запослене, решења за годишње одморе, решења за службена путовања у иностранство, плаћена одсуства, као и потврда из радног односа за различите намене.
- Обављане су активности у области правних, кадровских и општих послова, послова одржавања имовине Института, текућих финансијских и рачуноводствених послова.
- Учешће у пројекту у вези са изградом јавног регистра административних послова.
- Усвојен је полугодишњи извештај о реализацији Програма рада Института за 2018. годину и достављен је Министарству привреде.
- Усвојен је Стратешки план доношења стандарда у Републици Србији за период 2019-2021. година.
- Донета је одлука о прихватању донације Метролошког института Немачке и одлука о захтеву за прихватање донације Немачког друштва за међународну сарадњу.
- Донет је Програм рада Института за стандардизацију Србије за 2019. годину.
- Донета одлука о висини накнада за рад председника и чланова Надзорног одбора и Управног одбора Института у 2019. години.
- Донета одлука о висини чланарине коју плаћају чланови Института за стандардизацију Србије за 2019. годину.

- Донета су Интерна правила стандардизације: Део 1 - Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената, VI издање и Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе, VI издање.
- Донет је План доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину.
- Именован је директор Института за стандардизацију Србије.
- У писарници Института регистровано је 5.194 предмета са 25.571 аката.

6 ПРОДАЈА СТАНДАРДА И ИНФОРМАЦИЈА О СТАНДАРДИМА

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6.1: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт за стандардизацију Србије продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје:

- међународне стандарде и сродне документе (ISO, IEC и ISO/IEC);
- британске стандарде и сродне документе (BS);
- немачке стандарде и сродне документе (DIN);
- руске стандарде и сродне документе (ГОСТ Р);
- међудржавне стандарде и сродне документе (ГОСТ) који важе на територији свих држава чланица Заједнице Независних Држава;
- стандарде и сродне документе Европског института за телекомуникационе стандарде (ETSI);
- стандарде и сродне документе Америчког друштва за испитивање и материјале (ASTM);
- стандарде и сродне документе Института за стандардизацију Босне и Херцеговине (BAS).

У вези с тим, Институт је квартално извештавао међународне организације за стандардизацију, као и националне организације за стандардизацију са којима је закључио уговоре о продаји стандарда о броју продатих стандарда и уплаћивао уговорени износ накнаде за ауторска права за све продате стандарде, уз право задржавања уговорене провизије.

Приходи од продаје стандарда и пружања услуга у вези са домаћим стандардима и стандардизацијом, остварени су у износима мањим за око 5 % од планираних прихода, а у вези са страним стандардима остварени приходи од продаје су мањи за око 10 % од планираних. Приходи од организације семинара који су остварени, су већи од планираних за око 68 %. Приходи од продаје збирки стандарда остварени су у износима мањим од планираних за око 37 %, али су остварени и непланирани приходи од издавања WPMI – сертификата, тумачења стандарда и читања стандарда.

Приходи од продаје стандарда и пружања услуга у вези са домаћим стандардима и стандардизацијом у 2018. години у односу на 2017. годину остварени су у износима већим за око 11 %; приходи од продаје стандарда и пружања услуга у вези са страним стандардима и стандардизацијом остварени су у износима мањим за око 1%; приходи од продаје збирки стандарда остварени су у износима већим за око 24%; приходи од организације семинара већи су за око 107%; приходи од издавања WPMI – сертификата су већи за 20 %, док су приходи од тумачења стандарда већи за 1%. Приходи од читања стандарда су у 2018. години већи за 315% у односу на 2017. годину.

У укупном оствареном приходу насталом продајом услуга које је пружао Институт у 2018. години 81,63 % чине приходи настали продајом стандарда. Највише се су продавали национални стандарди и њихова продаја чини 72,97 % укупне продаје, затим следи продаја страних стандарда која чини 8,66 % укупне продаје. Удео продаје настао од реализације семинара се увећао у односу на претходну годину и сада износи 14,71% од укупне продаје.

Удео од продаје збирки и публикација у укупној продаји износи 0,69 %, од чега мало више од половине тог износа потиче од продаје електронских збирки.

Проценат онлајн продаје се у 2018. години кретао од 1,54 % до 8,39 % од укупне вредности месечне продаје српских стандарда. Успостављена је и постаје све траженија услуга онлајн читања стандарда уведена крајем 2016. године, а њен удео у целокупном обиму продаје услуга Института износи 2,62 %. Нова услуга онлајн читања целокупне збирке српских стандарда, у периоду од једне године, активирана је за једног купца.

У 2018. години Институт је при продаји стандарда и сродних докумената примењивао накнаде које су утврђене Одлуком о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Службени гласник РС”, број: 54/2011 ... 54/2018).

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6.2: Пружање информација о стандардима

У току 2018. године Информациони центар Института је остварио следеће резултате у вези са информисањем и односима са јавношћу:

- припремио је 211 одговора на упите које су у писаном облику доставиле заинтересоване стране из земље и иностранства, који се односе на опште информације и помоћ при идентификовању релевантних стандарда за странке, рад одређених комисија за стандарде и поступку учлањења, пружање информација о тачном навођењу стандарда у документацији за јавне набавке, везу између српских стандарда и прописа итд.;
- у току сваког радног дана у просеку је одговорено на око 12 телефонских упита у вези са српским, међународним и европским стандардима, делатношћу и услугама Института, техничким законодавством ЕУ – директивама и другим документима;
- CENELEC и CEN редовно су достављани извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда закључно са 31. децембром 2018;
- у Информационом центру је у овом периоду услужено 47 странака које су биле заинтересоване за информације о српским, међународним, европским и националним стандардима развијених земаља или земаља у региону;
- свакодневно су припремане потребне информације за сараднике у Институту који међународне или европске стандарде користе као документациону основу за израду српских стандарда.

7 РЕАЛИЗАЦИЈА ЕДУКАТИВНИХ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7.1: Обучавање стручњака који учествују (или који желе да учествују) у активностима националне и/или међународне и европске стандардизације

Семинар за чланове комисија под називом: „ИСС у европским организацијама за стандардизацију – обавезе проистекле из пуноправног чланства” одржан је 18. децембра 2018. године, учествовало је 34 чланова комисија за стандарде.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7.2: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената

Ова активност Института, утврђена је Законом и односи се на пружање стручне помоћи заинтересованим привредним друштвима и предузетницима у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената.

Институт је реализовао уговор о пружању стручне помоћи грађевинском предузећу Неимар V, који се односио на помоћ у примени нових издања стандарда SRPS ISO 9001 и SRPS ISO 14001, а такође је реализовао уговор са компанијом Field Scope International која се бави регрутовањем особа за истраживање тржишта у подручју медицине, и то у вези са применом стандарда SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/IEC 27001.

Такође, припремљени су и бизнис-план за период 2018-2020. године, као и интерна правила у вези са реализацијом ове услуге.

8 СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА

У јануару 2018. године отпочета је комуникација са менаџером Акредитационог тела Србије (у даљем тексту АТС) одговорним за акредитацију сертификационих тела, о следу активности за поступак акредитације. У складу са добијеном препоруком из АТС-а, Сертификационо тело Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту СТ ИСС) је извршило техничку исправку, у вези са траженим обимом акредитације. 31.01.2018. године, потписан је Уговор о акредитацији.

Покренуте су маркентишке активности у вези са радом Сертификационог тела Института у смислу идентификације циљних група релевантних за процес сертификације, електронске и друге врсте комуникације са потенцијалним клијентима, екстерним проверавачима и другим заинтересованим странама, давањем обавештења о раду СТ ИСС-а у јавном гласилу Института, израде промотивног материјала СТ ИСС-а.

Током 2018.године, константно су прикупљане пријаве за екстерне провераваче Сертификационог тела Института чијим се преиспитивањем и обављеним разговором са пријављеним проверавачима, допуњавао и ажурирао Регистар који обједињује провераваче Института и провераваче који су екстерно ангажовани.

На захтев АТС-а о потребним изменама у документацији сертификационих тела а у вези са објављивањем новог документа IAF-a, IAF MD 1:2018 – „IAF Mandatory Document for the Audit and Certification of a Management System Operated by a Multi-Site Organization” и документа IAF MD 2:2017 – „IAF Mandatory Document for the Transfer of Accredited Certification of Management, Сертификационо тело Института је на српски језик превело наведене документе, обавило тумачење и поређење са старим верзијама истих документа, те су у складу са новом верзијом IAF-ових документа, извршене измене у процедурама СТ

ИСС-а и то у Процедуре за утврђивање времена провере и начина узорковања и Процедуре за трансфер.

Посета и промоција стандардизације и услуга сертификације на сајму грађевинарства и сајму медицинске и стоматолошке опреме.

У мају 2018. године, обављена је прелиминарна посета Акредитационог тела Србије у вези са процесом акредитације СТ ИСС-а, на којој је констатовано да је СТ ИСС-а спремно за проверу и осведочење у циљу добијања акредитације. У складу са препорукама садржаним у Записнику са прелиминарне посете АТС-а, извршене су измене у документацији сертификационог тела Института.

У циљу успостављања принципа непристрасности кроз целокупан процес сертификације, формирана је Комисије за непристрасност. Сертификационо тело је упутило позив свим заинтересовани странама за рад у Комисији која ради према утврђеним правилима које је сертификационо тело утврдило, а у складу са захтевима стандарда за сертификациона тела SRPS ISO 17021-1:2015. У саставу Комисије за непристрасност СТ ИСС-а заступљене су следеће заинтересоване стране: Министарство привреде, Привредна Комора Србије, клијент- Магат Инжињеринг, сертификационо тело „Квалитет Ниш“, Покрет за заштиту потрошача Србије.

Дана 07. 08. 2018. године у Сертификационом телу Института, у поступку добијања акредитације обављена је прва фаза провере према достављеном Плану провере од стране АТС-а. Провера је обухватила менаџмент Института на челу са в.д. директором Татјаном Бојанић и особљем Сертификационог тела на челу са координатором послова сертификације, Драганом Поповић. Поред провере усаглашености СТ ИСС-а са захтевима стандарда - SRPS ISO/IEC 17021-1 за тела која обављају проверу и сертификацију, вршена је и провера анализе и провера припремљености СТ ИСС-а за осведочења према траженим ЕА кодовима за акредитацију. Након провере, према листи налаза АТС-а у којој су утврђене две неусаглашености, СТ ИСС-а је израдило нови документ у саставу Процедуре за утврђивање и одржавање компетентности под називом - Вредновање компетентности, као доказ којим се отклањају утврђене неусаглашености а у вези са компетентношћу сертификационог особља.

Сертификационо тело је током септембра 2018. године отпочело припреме у смислу комуникације, усаглашавања и координације корака између АТС-а, клијента и екстерног проверавача у циљу реализације првог поступка осведочења за ЕА код 28 и ЕА код 34. Именован је тим за проверу, израђен је Уговор са екстерно ангажованим проверавачем, именована је Комисија за доношење одлуке о сертификацији и потписан је Уговор између клијента и ИСС. Одржан је састанак са екстерним проверавачем и члановима тима за проверу из Института, у вези са реализацијом провере у Магат Инжењерингу.

У октобру 2018. године успешно је обављена 1. фаза почетне сертификационе провере у организацији клијента – Магат Инжењеринг према Плану провере кога је израдило СТ ИСС а са којим се сагласио и клијент. У новембру 2018. године успешно је обављена и 2. фаза провере на две локације клијента - Магат Инжењеринг.

Након завршене 2. фазе провере у организацији Магат Инжењеринг, СТ ИСС је обавило сакупљање и преглед Извештаја и других записа са провере као и администрирање доумената потребних за доношење одлуке о сертификацији, између Сертификационог тела и сертификационе комисије.

Сертификациона комисија Института је 22. 11. 2018. године донела одлуку да се клијенту- Магат Инжењеринг додели сертификација.

Сертификационо тело је крајем новембра и почетком децембра 2019. године отпочело припреме у смислу комуникације, усаглашавања и координације корака између АТС-а, клијента и екстерног проверача у циљу реализације наредног поступка осведочења за ЕА код 37-Образовање. Именован је тим за проверу, израђен је Уговор са екстерно ангажованим проверачем, именована је Комисија за доношење одлуке о сертификацији и потписан је Уговор између клијента и ИСС.

Припрема за редовну интерну проверу Сертификационог тела Института која је реализована 27. 11. 2018. године. Комуникација са Акредитационим телом Србије у вези са осведочењем за ЕА код 37 – Образовање, и администрирање потребних докумената, а у вези са тим осведочењем одржан састанак са екстерним проверачем и члановима тима за проверу из Института, у вези са реализацијом провере у Високој школи струковних студија Београдска политехника. 05. 12. 2018. године реализована је 1. фаза провере у Високој школи струковних студија Београдска политехника. Након завршене 1. фазе провере СТ ИСС је обавило сакупљање и преглед свих записа са провере и сва потребна документа доставило АТС-у. Извршена је измена плана у складу са упутствима водећег проверача, након провере у 1. фази, у план су додате две организационе целине за проверу. 20. 12. 2018. године обављена је 2. фаза провере у Високој школи струковних студија Београдска политехника.

Након извршене 2. фазе провере у Београдској политехници, СТ ИСС је обавило прикупљање и преглед записа са 2. фазе након чега су исти записи (Извештај о провери и Белешке проверача) достављени АТС-у као и администрирање докумената потребних за доношење одлуке о сертификацији, између Сертификационог тела и сертификационе комисије ИСС-а. У СТ ИСС обављене су корекције у циљу отклањања неусаглашености идентификоване у интерној провери.

25. 12. 2018. године обављено је преиспитивање од стране руководства у СТ ИСС-у.

Сертификационо тело Института је након осведочења прикупило Анкете о задовољству услугом сертификације које су клијентима достављене, а које су биле улазни елемент за анализу и преиспитивање.

Током 2018. године, као и у претходне две године, наставило се са одржавањем обука и подизања компетентности проверача и особља СТ ИСС-а. Још троје запослених у ИСС успешно је завршило обуку за водећег проверача према захтевима SRPS ISO 9001:2015 те се повећао и укупан број проверача у Регистру СТ ИСС-а.

9 РАЗВОЈ И ПРИМЕНА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ

На основу члана 7. тачка 12) Закона о стандардизацији, Институт, поред осталог, одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима у складу са правилима Института.

У том смислу, у 2018. извршен је преглед сличних знакова усаглашености који се примењују у европским земљама да би се постигла компатибилност нашег националног знака усаглашености са постојећим знаковима у што већој мери. Започете су активности на развоју националног знака усаглашености и у току је израда процедуре за административни поступак прибављања националног знака усаглашености. Такође, у другом кварталу 2019. године, Управни одбор ће размотрити концепцију будућег знака усаглашености и његов развој. Активности ће бити реализоване доношењем интерног акта у 2019. години.

10 ПОСЛОВИ ПОДРШКЕ И ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 10.1: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента

У циљу усаглашавања са захтевима последњег издања стандарда SRPS ISO 9001:2015, као и редовног одржавања и побољшавања интегрисаног система менаџмента квалитетом и безбедношћу информација, у 2018. години преиспитани су и иновирани постојећи, односно усвојени следећи нови документи:

- измењена је постојећа процедура QP.28, Процедура за учествовање у развоју и преузимању европских стандарда и сродних докумената као српских стандарда и сродних докумената;
- изменљена је постојећа процедура QP.18, Гласање на ISO, IEC, IECEE, CEN и CENELEC документа;
- припремљена су Правила за пружање стручне помоћи QP 30;
- у фебруару 2018. године извршена је интерна провера интегрисаног система менаџмента;
- у априлу 2018. године извршено је приспитивање интегрисаног система менаџмента од стране руководства;
- извршене су све припреме за надзор интегрисаног система менаџмента;
- Дана 6.07.2018. године, обављена је надзорна посета интегрисаног система менаџмента од стране сертификационог тела DQS доо Београд. Приликом надзорне посете нису уочене неусаглашености. Дат је изван број препорука за побољшање, које ће допринети даљњем унапређењу нашег интегрисаног система менаџмента.

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 10.2: Развој и одржавање информационог система Института

У току 2018. године обављани су редовни послови одржавања радних станица запослених у Институту, локалне рачунарске мреже, система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, интернет-презентације Института, као и следећи послови у вези са развојем информационог система Института:

- унапређење информационог система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима у сарадњи са спољним сарадником;
- одржавана је веза са правном базом „ParagrafLex” која омогућава приступ комплетним текстовима техничких прописа. На основу података које доставља Одељење за правне, финансијске и опште послове вршено је повезивање техничких прописа са српским стандардима;
- није успела јавна набавка која је склопљена са организацијом "Social Media Xub". Уговор је престао да важи и понуђач је тужен суду због настале штете.
- у сарадњи са подговореном организацијом "Comming", вршено је редовно одржавање ИТ системом Института.
- набављено је 6 нових рачунара.
- набављен је NetApp storage Е серије за потребе бекаповања података.

- успостављена је пуна контрола уласка у сервер-салу, пошто је сала ослобођена од присуства запослених, односно у салу се улази искључиво наменски помоћу електронских брава.
- обављене су све припреме и преговори око успостављања ДМС-а (document management system). Припреме су обухватиле преговоре са потенцијалним финансијерима (РТВ) и евентуалним понуђачима. Након свих обављених припрема расписана је јавна набавка. Јавна набавка је успешно спроведена. Реализација спроведене набавке ће започети у току 2019. године. Набавка је обухватила потребан хардвер (сревер, скенере) и софтвер.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Организовање семинара у Црној Гори и Републици Српској

У склопу реализације споразума о сарадњи са Институтом за стандардизацију Црне Горе и Републичким заводом за стандардизацију и метрологију Републике Српске, Институт је први пут организовао семинаре за заинтересоване стране у овим земљама.

У Подгорици, у сарадњи са Привредном комором Црне Горе, 24. априла 2018. године одржан је семинар под називом „Измене и тумачење захтева новог издања ISO/IEC 17025 – препоруке за примену”, а већ 8. јуна 2018. године реализован је и други семинар под називом „ISO 45001 – измене у односу на OHSAS 18001 и тумачење нових захтева”. Такође, крајем 2018. године, 7. децембра, у Подгорици, у просторијама Грађевинског факултета, одржан је семинар „Основе менаџмента безбедношћу информација према захтевима стандарда ISO/IEC 27001”. Семинару је присуствовало више од 20 учесника, представника државних органа Црне Горе, ИТ сектора, банака и других компанија. На сва три семинара било је по више од тридесет учесника и резултати анкета показују да постоји велико интересовање за наставак оваквог вида сарадње између две институције.

У Бањалуци је 6. и 7. јуна 2018. године у сарадњи са Привредном комором Републике Српске и уз подршку Института за стандардизацију Босне и Херцеговине (БАС) и Републичког завода за стандардизацију и метрологију Републике Српске, одржан дводневни семинар под називом „Захтеви за рад различитих типова тела која обављају контролисање према ISO/IEC 17020:2012”. И овом семинару присуствовало је тридесет учесника и оваква посећеност указује на могућност развоја сарадње и проширивање услуге едукације која обавља Институт и на суседне земље.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Оснивање инфоцентара Института у регионалним привредним коморама и Инжењерској комори Србије

У циљу правовременог информисања јавности о најновијим издањима стандарда и стандардизацији уопште, Институт је, у оквиру пројекта са Немачком организацијом за међународну сарадњу (ГИЗ) и у сарадњи са Привредном комором Србије, у току 2018. године радио на успостављању информационог центара у шест регионалних привредних комора, и то у Суботици, Новом Саду, Ваљеву, Зајечару, Крагујевцу и Нишу.

Предвиђена услуга подразумева да уз подршку запослених у овим центрима, као и запослених у Инфоцентру Института, представници микро, малих и средњих предузећа, као и сви остали заинтересовани, могу да приступе комплетним текстовима важећих српских стандарда и да добију потребне информације у вези са стандардима који су им важни за пословање.

ГИЗ је за сваку од наведених регионалних комора обезбедио потребну опрему за реализацију ове услуге, чији је власник Институт, а руководилац Инфоцентра Института одржала је обуку за запослене у регионалним коморама на којој их је детаљно упознала са начином и условима коришћења базе података о српским стандардима како би на најбољи начин свим заинтересованима пружили неопходне информације. Такође, Институт је припремио и регионалним коморама доставио промотивни материјал са основним информацијама о услузи која се нуди, као и о осталим услугама Института.

Планирани датум почетка рада регионалних инфоцентара је 1. јануар 2019. године.

Такође, у току 2018. године Институт је потписао Споразум о пословно-техничкој сарадњи са Инжењерском комором Србије којим је предвиђено формирање информационог центра за читање српских стандарда у просторијама Инжењерске коморе у Београду. Циљ успостављања ове сарадње је да се бројном чланству Коморе омогући лакши приступ српским стандардима који су им неопходни или за рад или за стицање различитих лиценци.

Такође, с обзиром на то да је чланство Коморе једна од важних циљних група Института за коју се претпоставља да би неминовно требало да буде заинтересована за коришћење српских стандарда, обезбеђен је попуст при набавци српских стандарда у висини од 20 %.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Споразуми о сарадњи са Републиком Турском, Украјином и Уједињеним Арапским Емиратима

У оквиру Трећег заседања Заједничког комитета за економску сарадњу између Републике Србије и Републике Турске, које је одржано у Београду од 19. до 21. марта 2018. године, в. д. директора Института Србије и директор Турске институције за стандарде (TSE) Себахутин Коркмаз закључили су меморандум о разумевању. Овим меморандумом се регулишу питања као што су сарадња у области стандардизације на националном, регионалном и међународном нивоу која ће допринети јачању економских односа и трговине између две земље, затим сарадња у области сертификације система менаџмента, особа и производа, информационих технологија, размене експерата, одржавања обука итд.

Током Генералне скупштине CEN-CENELEC, одржане у јуну 2018. године, в. д. директора Института и директорка Украјинског научно-истраживачког и центра за обуку за стандардизацију, сертификацију и питања квалитета Хана Лисина потписале су споразум о сарадњи. Сарадња између две институције за стандардизацију обухватаће размену информација, знања и искустава, чиме ће се допринети уклањању техничких баријера у трговини, повећању нивоа сигурности, заштити живота и здравља, као и очувању животне средине.

На састанку у Београду 5. јула 2018. године, Татјана Бојанић в.д. директора Института за стандардизацију Србије и Његова екселенција Абдула Абдел Куадер АЛ Маени, генерални директор Управе за стандардизацију и метрологију Емирата (ESMA), УАЕ, у присуству представника Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, закључили су меморандум о разумевању. Овим меморандумом се регулишу питања као што су сарадња у области стандардизације на међународном и националном нивоу, сарадња и размена искустава у области сертификације система менаџмента, производа и особа, сарадња у области информационих технологија, обука итд. Потписивање овог меморандума је први корак у сарадњи између националних институција Републике Србије и Уједињених Арапских Емирата.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Организација округлог стола посвећеног терминологији у области стандардизације

Под називом „Терминолошке стазе и богазе“, 8. јуна 2018. године у Институту је одржан округли сто посвећен терминологији из области стандардизације. Разлози за организовање оваквог скупа били су проблеми и дилеме који настају приликом превођења стандарда на српски језик. То је нарочито истакнуто у областима за које још није утврђена терминологија или није довољно развијена. Такође, велики број старих терминолошких стандарда замењен је новим издањима која су објављена на енглеском језику, односно методом проглашавања, а не превођења, што значи да ни постојећа и једном успостављена терминологија није преиспитана и евентуално осавремењена.

Округлом столу је присуствовало тридесетак учесника, чланова комисија за стандарде и сродне документе који активно учествују у преводу европских и међународних стандарда на српски језик. Модератор и први предавач био је лингвиста Владо Ђукановић, који је навести сложеност ове тематике. Ивана Андрић, терминолог из Министарства за европске интеграције, присутнима је објаснила са којим се све проблемима сусреће то министарство у процесу усаглашавања закона и прописа са европском регулативом. Бранислава Милованов, председница једне од најактивнијих комисија у Институту - CASCO, говорила је о значају терминологије у стандардима система менаџмента и оцењивања усаглашености, док се Радомир Бошковић осврнуо на практичну примену термина. На крају је професор Електротехничког факултета Зоран Радаковић говорио о раду на стандардизацији термина у области електротехнике.

Овај скуп указао је на тренутне проблеме и опште стање у области терминологије, а следећи корак био би осмишљавање програма рада на решавању проблема у области стручне стандардизоване терминологије, који би, под окриљем Института, окупио стручњаке различитих профила заинтересованих за ову проблематику.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Одржавање округлог стола за односе са јавношћу за Европске организације за стандардизацију

Институт за стандардизацију Србије је 28. и 29. новембра 2018. године први пут био домаћин ПР округлог стола европских националних тела за стандардизацију, која се у организацији CEN-а и CENELEC-а и Института одржала 15. пут. Округли сто одржан је у хотелу „Мажестик“, а присуствовали су представници више од 20 европских земаља, као и представници ISO-а и IEC-а. У оквиру теме округлог стола „Connecting together“, учесници су, осим представљања најуспешнијих националних кампања и активности на промоцији стандардизације спроведених у току 2018. године, дискутовали и о националним плановима промоције за 2019. годину и учествовали у креирању заједничких планова комуникације на којима ће се радити у 2019. години.

Учесници су имали прилике да учествују и у три радионице. Прва се односила на размену и представљање најбоље националне праксе у комуникацијским активностима о стандардизацији у току 2018. године и чула су се искуства Велике Британије, Израела, Међународне организације за стандардизацију (ISO) и Института као домаћина. У оквиру друге радионице учесници су представили своје планове за 2019. годину. На пример, NEN (Холандија) биће усмерен на промоцију тзв. одрживих циљева развоја УН и стандарда као подршке остваривању тих циљева, DIN (Немачка) у фокусу ће имати дигитализацију, за PKN (Пољска) главни акценат ће бити промоција четврте индустријске револуције, SESKO и SFS (Финска) пажњу ће посветити развоју програма за „младе професионалце“ (Young Professionals Programme) и пројекту под називом „Семинари уз јутарњу кафу“, који се показао као успешан и који подразумева двосатне приказе и разговоре о новим стандардима. Институт је у својим плановима истакао развијање сарадње са државним органима, факултетима и регионалним привредним коморама. На трећој радионици учесници су идентификовали теме од заједничког интереса око којих би могли да се окупе и покрену заједничке кампање: циркуларна економија, сајбер безбедност, млади и универзитети, паметна енергија.

Сви учесници су изразили задовољство организацијом самог догађаја, као и Институту као домаћином.

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ: Израда Стратешког плана развоја стандардизације у Републици Србији за период 2019-2021. године

Стратешки план доношења стандарда у Републици Србији за период 2019-2021. године израдио је Институт на основу националних приоритета као што су економски, неекономски и социјални приоритети, као и на основу потреба заинтересованих страна и обавеза које проистичу из чланства у европским и међународним организацијама за стандардизацију.

Сврха Стратешког плана је планирање доношења српских стандарда за период од три године (од 2019. до 2021. године) да би се кроз имплементацију планираних активности и уз примену донетих стандарда испунили захтеви корисника, спречиле техничке препреке у трговини, сагледале активности у наредном периоду и обезбедили потребни ресурси.

Стратешки план израђен је у складу са Упутством за израду националних стратегија стандардизације (Developing National Standardization Strategies – Manual, Version 2.1, 2018-01-15) које је донела Међународна организација за стандардизацију (ISO). У вези са тим, Институт је позвао органе државне управе у Републици Србији, као и Акредитационо тело Србије, да доставе листе српских стандарда и сродних докумената које је потребно да Институт обухвати својим Планом за период од 2019 до 2021, да би служили као подршка спровођењу техничких и других прописа у областима за које су надлежна поједина министарства. Такође, Институт је у марту 2018. године позвао све остале заинтересоване стране као што су привредна друштва, друге организације и заједнице, кориснике услуга Института, групације и удружења Привредне коморе Србије, чланове Инжењерске коморе Србије, као и друга правна и физичка лица да и они искажу своје предлоге за доношење српских стандарда. До 15. јуна 2018. године Институту су достављена укупно 74 предлога министарстава и осталих заинтересованих страна које су релевантне комисије за стандарде анализирале и прихваћене предлоге унеле у план доношења српских стандарда за 2019. годину. Предлози које су заинтересоване стране навеле да треба да се унесу у план за 2020. и 2021. годину биће унети утврђеном динамиком за доношење у том двогодишњем периоду.

У октобру 2018. године представници Института су учествовали на другој радионици *ISO regional follow-up workshop "National Standardization Strategy" (NSS)* која се одржала у Бишкеку (Киргистан), на којој су презентovali израђен Стратешки план доношења стандарда у Републици Србији за период 2019-2021. године, говорили о проблемима на које су наилазили током израде и одговарали на питања предавача и осталих учесника.

На основу члана 54, став 1, тачка 27 Статута Института, овај Стратешки план донео је Управни одбор Института, на 118. седници одржаној дана 8. августа 2018. године. Овај Стратешки план објављен је на интернет страници Института.

11 РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

ПРИХОДИ

Законом о буџету Републике Србије за 2018 годину („Службени гласник РС”, бр. 113/2017), за рад и пословање Института у 2018. години одобрена су средства из буџета РС у износу од 91.550.000 динара.

У 2018. години на подрачун буџетских средстава Института трансферисано је укупно **91.550.000** динара или **100 %** одобрених средстава. У истом периоду Институт је остварио сопствене приходе у износу од **42.092.982** динара, што представља извршење плана од 102 %. Истовремено, сопствени приходи су повећани за преко 21% у поређењу са 2017. годином.

Табела 11.1 – Структура остварених прихода Института у 2018. години

Број конта	Опис	Планирано (у динарима)	Остварено (у динарима)	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
742321 1	Чланарина	4.000.000	3.992.000	99
742321 2	Приходи од продаје стандарда и информационих услуга	27.964.000	26.614.359	95
742321 5	Приходи од сертификације производа,система менаџмента и особа	1.500.000	22.500	2
742321 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.500.000	3.158.167	90
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	300.000	151.344	50
742321 8	Приходи од семинара	3.200.000	5.366.332	168
742321 9	Приходи од WPMI- сертификата	0	120.000	–
742321 10	Приходи од одобрења употребе националног знака усаглашености са нспским стандардима	500.000	0	-
742321Т	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	0	7.700	–
742321Ч	Приходи од читања стандарда	0	955.360	-
742371	Приходи од додатних активности	0	1.064.040	-
742321	Приходи од спонзорства	0	52.880	-
742321	Приходи од пружања стручне помоћи	0	336.000	-
742121	Приходи од продаје добара и услуга	0	1.465	–
742000	Приходи од продаје добара и услуга	40.964.000	41.842.147	102
822121	Примања од продаје залиха	400.000	250.835	63

Табела 11.1а – Структура остварених прихода Института у 2017. и 2018. години

Број конта	Опис	Остварено у 2017. (у динарима)	Остварено у 2018. (у динарима)	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
742321 1	Чланарина	3.614.500	3.992.000	110
742321 2	Приходи од продаје стандарда и информационих услуга	24.020.753	26.614.359	111
742321 5	Приходи од сертификације производа,система менаџмента и особа	-	22.500	-
742321 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.195.995	3.158.167	99
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	146.013	151.344	104
742321 8	Приходи од семинара	2.593.123	5.366.331	207
742321 9	Приходи од WPMI- сертификата	100.000	120.000	120
742321Т	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	7.600	7.700	101
742321Ч	Приходи од читања стандарда	230.200	955.360	415
742371	Приходи од додатних активности	1.101.545	1.064.040	97
742321	Приходи од пружања стручне помоћи	0	336.000	-
742321	Приходи од спонзорства	0	52.880	-
742121	Приходи од продаје добара и услуга	198	1.465	740
742000	Приходи од продаје добара и услуга	34.717.901	41.842.147	121
822121	Примања од продаје залиха	202.050	250.835	124

РАСХОДИ

За финансирање рада Института у периоду 1. јануар – 31. децембар 2018. године утрошено је укупно 121.593.811 динара. Од тог износа, 86.258.021 динара или 70,94 % утрошено је из остварених прихода из буџета Републике Србије, док је остатак од 35.335.790 динара или 29,06 % утрошен из остварених сопствених прихода Института (табела 11.2).

Средства обезбеђена из буџета и из сопствених прихода коришћена су за намене утврђене Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину и у оквиру одобрених износа на појединим економским класификацијама утврђеним финансијским планом Института за 2018. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2018. годину.

Табела 11.2 – Утрошени сопствени приходи по наменама у 2018. години

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2018. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2018.г. (у дин.)	Извршење плана (4/3)х100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411100	Плате додаци и накнаде запослених	2.500.000	1.474.249	58,97	1.025.751
412100	Социјални доприноси на терет послодавца	690.000	266.164	38,57	423.836
414100	Испл. накн. за време одс. с пос. на тер. фонда	200.000	157.278	78,64	42.722
414200	Расходи за образовање деце запослених	260.000	259.997	100,00	3
414300	Отремнине и помоћи	400.000	400.000	100	0
414400	Помоћ у медицинском лечењу	280.000	220.209	78,65	59.791
415100	Накнаде трошкова за запослене	2.304.000	1.935.936	84,02	368.064
416100	Награде	240.000	237.433	98,93	2.567
421100	Трошк. платн. пром. и банкарских услуга	290.000	267.229	92,15	22.771
421200	Енергетске услуге	5.000.000	4.172.288	83,45	827.712
421300	Комуналне услуге	5.290.000	5.289.115	99,98	885
421400	Услуге комуникација	1.660.000	1.582.622	95,34	77.378
421500	Трошкови осигурања	153.000	150.715	98,51	2.285
421600	Закуп имовине и опреме	50.000	14.400	28,80	35.600
422100	Трошкови службених путовања у земљи	550.000	428.875	77,98	121.125
422200	Трошкови служб. путовања у иностранство	2.400.000	2.359.252	98,30	40.748
422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	180.000	179.947	99,97	53
423100	Административне услуге	200.000	0		200.000
423200	Компјутерске услуге	1.600.000	1.352.443	84,53	247.557
423300	Услуге образов. и усавршавања запослених	400.000	328.824	82,07	71.176
423400	Услуге информисања	750.000	658.423	87,79	91.577
423500	Стручне услуге	4.192.000	4.089.561	97,56	102.439
423700	Репрезентација и поклони	670.000	640.655	95,62	29.345
423900	Остале опште услуге	2.928.000	2.915.908	99,59	12.092
425100	Текуће попр. и одржавање зграда и објеката	920.000	716.946	77,93	203.054
425200	Текуће попр.и одржавање опреме	890.000	835.407	93,87	54.593
426100	Административни материјал	1.800.000	1.778.497	98,81	21.503
426300	Матер. за образовање и усаврш. запослених	210.000	201.712	96,06	8.288
426400	Издаци за гориво	70.000	24.468	34,95	45.532
426800	Матер. за одрж. хигијене и угоститељство	515.000	503.200	97,71	11.800
462100	Дотације међународним организацијама	1.000	0	0	1.000
482100	Остали порези	11.000	0	0	11.000
482200	Обавезне таксе	209.000	133.561	63,91	75.439
512200	Машине и опрема	2.280.078	1.791.014	77,23	519.064
515100	Нематеријална имовина	2.000.000	0	0	2.000.000
	УКУПНО:	42.093.078	35.335.790	83,95	6.757.288

Табела 11.2а – Утрошени приходи из буџета по наменама у 2018. години

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2018. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2018.г. (у дин.)	Извршење плана (4/3)x100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411000	Плате додаци и накнаде запослених	54.920.000	54.920.000	100	0
412000	Социјални доприноси на терет послодавца	9.830.000	9.830.000	100	0
462000	Текуће дотације за међународне чланарине	26.800.000	21.508.021	80,26	5.291.979
	УКУПНО:	91.550.000	86.258.021	94.22	5.291.979

Табела 11.3 – Чланарине у међународним и европским организацијама за стандардизацију

Ред. бр.	Назив организације	Рок за плаћање у 2018. год.	Датум плаћања	Износ чланарине	Износ у динарима
1	2	3	4	5	6
1.	Међународна организација за стандардизацију (ISO)	½ 31. март	07.април	25.502 CHF	3.586.247
		½ 30. септембар	–		
2.	Међународна електротехничка комисија (IEC)	30. јун	07.април	61.600 CHF	6.268.372
3.	Европски комитет за стандардизацију (CEN)	31. март	16. март и 07. април	75.752 EUR	8.997.489
4.	Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC)	28. фебруар	16. март	30.780 E EUR	3.655.913
	УКУПНО :	–	–	87.102 CHF + 106.532 EUR	21.508.021

До 30. јуна 2018. године у целости су исплаћене све обавезе по основу чланарина у европским и међународним организацијама за стандардизацију у укупном износу од 21.508.021 динара.

На дан 31. децембра 2018. године Институт је располагао следећим средствима: на подрачуну за приходе из буџета: 5.291.978,90 динара, које је Институт, сагласно члану 2. став 1 Правилника о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије на рачун извршења буџета Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 120/12) и у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2016. годину („Службени гласник РС”, бр. 103/2015) вратио на рачун буџета.

Институт је у 2018. години исказао вишак прихода и примања, у износу од 6.757 хиљада динара. У овом износу се налази и 2.000.000 динара за поступак јавне набавке који је у току. Неутрошена средства су пренета у 2018. годину и биће коришћена у складу са одлуком Управног одбора, углавном за набавку машина и опреме у 2019. години.

На дан 31. децембра 2018. године на подрачуну сопствених прихода Института бр. 840-868668-29 налазила су се пренета а неутрошена средства из ранијих година у укупном износу од 329 хиљада динара, која су пренета у 2019. годину како би Институт могао успешно да оконча започети поступак јавне набавке, као и за занављање машина и опреме у Институту.

12 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

У реализацији програма рада за 2018. годину Институт је имао више проблема, од којих су најзначајнији били следећи:

1. Због ситуације у којој се српска привреда налази, стручњаци из привреде немају адекватне могућности за учествовање у националној стандардизацији, што отежава образовање комисија за стандарде у појединим областима, односно ефективнији и ефикаснији рад постојећих комисија, јер је рад у њима добровољан, тј. без накнаде.
2. Институт за стандардизацију Србије је тужени у спору мале вредности који је тужилац ЕПС Дистрибуције покренула против Института због коришћења бројила за лифт и хидроцил у пословној згради Института. Наведена бројила ЕПС Дистрибуција није искључила са мреже електричне енергије, иако су званично одјављена још 2002. године од стране тадашњег власника пословног простора „Пословног система Станком АД”. Након што је, на основу Закључка Владе Републике Србије 05 број 464-13931/2002 од 17.10.2002. године, ова пословна зграда додељена на коришћење Савезној Републици Југославији и предата на одржавање Служби за заједничке послове савета министара, а на привремено коришћење Институту почев од 01.07.2003. године. Институт је преузео одржавање објекта од 01.05.2009. године, немајући никаква сазнања о постојању предметних бројила, нити су Институту достављани рачуни. Институт је доставио државном правобранилаштву тужбу и одговор Института на тужбу. Институт је истакао приговор недостатка пасивне легитимације, указао на забрану ретроактивне примене прописа, оспорио наводе о неовлашћеном коришћењу електричне енергије и истакао приговор застарелости потраживања у складу са Законом о облигационим односима. Правобранилаштво је у име Института приступило рочиштима. Институт ће се и у наредном периоду ангажовати на решавању ове ситуације.. Рочиште је окончано, и чека се доношење пресуде.
3. Други основни суд у Београду је дана 27.11.2015. године донео пресуду бр. 1. П1-12026/10, којом је одбацио тужбу тужиоца Драгана Поповића, помоћника директора у Институту до 2008. године, ради поништаја решења туженог о престанку радног односа тужиоца и враћања на рад и обавезао тужиоца да туженом Институту исплати трошкове парничног поступка. На пресуду Другог основног суда је тужилац Драган Поповић поднео жалбу Апелационом суду у Београду дана 05.01.2016. године. Институт је дана 28.01.2018. године Државном правобранилаштву доставио изјашњење на наводе из жалбе тужиоца против пресуде Другог основног суда. У 2018. години Апелациони суд у Београду је дана 19.09.2018. године донео реешење којим је укинуо одлуку Другог основног суда у Београду и вратио је суду на поновно суђење.
4. Институт за стандардизацију Србије је дана 02.10.2017. године закључио уговор о јавној набавци редизајна сајта Института за стандардизацију Србије, бр. 2898/27-51-06/2017, са извршиоцем: Social Media Hub, Гандијева бр. 3, 11070 Нови Београд. Како извршиоц није испунио своје обавезе, Институт је преко државног правобранилаштва поднео тужбу за раскид уговора због неизвршења обавезе од стране извршиоца. Привредни суд у Београду је дана 30.11.2018. године донео пресуду због изостанка, у корист Института за стандардизацију Србије. Институт је пресуду доставио Правобранилаштву на даље поступање и спровођење поступка извршења.

13 ЗАКЉУЧАК

На основу изложеног може се закључити да је Институт, у условима повећаног обима посла и уз увођење нових делатности у 2018. години веома успешно обављао све активности из своје делатности, од којих су неке започете у претходном периоду, а у 2018. години је њихова реализација успешно настављена. Такође, врло успешно су преузете, успостављене, организоване и реализоване све новонастале обавезе које произлазе из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију. Велико повећање разноврсности и обима послова апсорбовано је захваљујући повећаном ангажовању свих запослених и органа Института. И поред објективног повећања трошкова пословања, захваљујући економичном коришћењу свих расположивих ресурса, уредно и без кашњења су сервисирале све обавезе и реализоване готово све активности предвиђене Програмом рада Института за 2017. годину. Приходи од продаје добара и услуга у Институту повећани су у 2018. години за 21% у односу на претходну, 2017. годину. У 2018. години дошло је до повећања прихода Института, у односу на планирано за 2%. У 2018. години средства су трошена за намене и у износима утврђеним финансијским планом Института за 2018. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2018. годину

УПРАВНИ ОДБОР

Председник

Душан Рафаиловић, дипл. инж. саобр.

На основу члана 54. став 1. тачка 2) Статута Института за стандардизацију Србије (“Службени гласник РС”, број 29/2017), Управни одбор Института за стандардизацију Србије, на 128. седници, одржаној дана 02.04.2019. године, доноси:

ОДЛУКУ

1. Усваја се Извештај о реализацији програма рада Института за стандардизацију Србије за 2018. годину, број 1479/2-10-01/2019 од 02.04.2019. године.
2. Извештај из тачке 1. ове одлуке, заједно са овом одлуком доставити оснивачу, ради информисања.
3. О извршењу ове одлуке стараће се директор Института за стандардизацију Србије.
4. Одлука ступа на снагу даном доношења.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

У складу са чланом 54. став 1. тачка 2) Статута Института за стандардизацију Србије, којим је предвиђено да Управни одбор усваја годишњи извештај о реализацији Програма рада, а на предлог директора Института.

Управни одбор Института за стандардизацију Србије је на својој 128. седници разматрао достављени предлог Извештаја о реализацији програма рада Института за 2018. годину, након чега је одлучено као у диспозитиву.

УПРАВНИ ОДБОР

ПРЕДСЕДНИК

Душан Рафаиловић, дипл. инж. саобр.

